

Naujametinis žodis

Vėl Naujieji beldžias į duris,
Prieš akis vėl naujas kalendorius. -
Nė viena akimirka negrįš,
Nors kažką gražinti baisiai noris.

Netgi tą aritmiją širdies,
Smaugiančią, bauginančią,
Bet gyvą,
Kai dėl nejamžinto krenties
Rankos spūsio ar skambaus
motyvo.

Tartum jau netausojai dienų,
Bet džiaugies dėl sutikto bičiulio,
Ir tiesų dar ieškai amžinų,
Tų,
Kurios ne po paminklais guli.

Metai, metai. -
Sensta ir nauji. -
Ir pačiam viduržiemy išeina. -
Tartum jokių pokyčių kraujų,
O, žiūrėk, nupigina tau kainą. -

Laimė visgi nepabėgs, tikiu,
Su senais lapeliais kalendoriaus. -
Dar užbėgsim laimei už akių
Ir darbais paversim savo norus.

Petras Keidošius

"EL" redakcija gavo dar pluoštą kalėdinių ir naujametinių sveikinimų. Linksmų Kalėdų ir laimingų 1994-ųjų linki Hilda Pišėkienė, Britų-Lietuvių Pagalbos Fondo Vaikams Lietuvoje sekretorė. Vaikų Fondo komiteto vardu ji nuoširdžiai dėkoja "EL" vyriausiajam redaktoriui už tai, kad "Europos lietuvių" publikuojama visa Fondo informacija.

"Težygiuoja Naujieji 1994 metai! Sveikinu visus "Europos lietuvių" redakcijos darbuotojus su šv. Kalėdų šventėmis. Geriausi linkėjimai, kad 1994-ieji būtų kur kas geresni negu 1993-ieji" - tokius žodžius iš Britanijos sostinės į Vilnių faksu perdavė Stasys Kasparas.

Šią savaitę gavome skaitytojo iš Anglijos R. Sakalausko humoristinių laišką apie svetimtųjų vardų lietuvinimą. Už tai draugiškai patraukdamas per dantį tautiečius (pirmiausia, aišku, Lietuvos spaudą) R. Sakalauskas rašo: "Linksmų Jums šv. Krizmasų ir laimingų Naujų Jėrų".

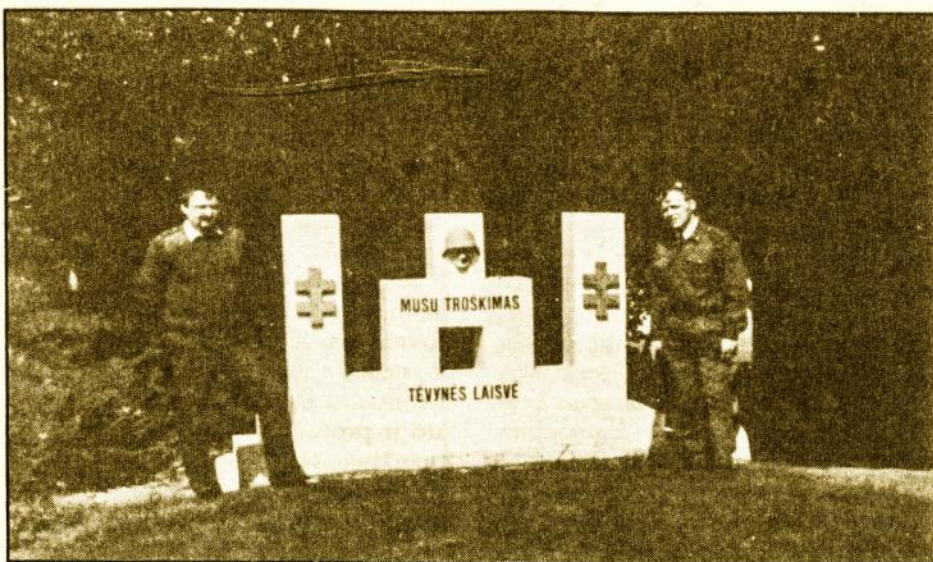
Rašytoja Alė Rūta iš Santo Monica, CA, USA, visam "EL" kolektyvui linki gražių Kalėdų švenčių ir laimingų, kūrybingų naujų 1994-ųjų. Ji rašo: "Sveikinu! "Europos lietuvių" išauginote į gražų, turiningą laikraštį, malonu paimti į rankas ir paskaityti. Amerikojai jis mėgiamas".

Už šiuos ir kitus sveikinimus, linkėjimus nuoširdžiai dėkojame.

1994-uosius "EL" pradeda vildamas, kad Lietuvoje pavyks atverti daugiau skaitytojų širdžių nei pernai. Čia "EL" vis dar mažai pastebimas. Suprantame, kad tai pirmiausia priklauso nuo leidinio turinio, reklamos, bet šiandien skaitytojų gausa negali pasigirti ir daugelis kitų savitraščių bei žurnalų, išgyvenančių tam tikrą krizę; nemaža dalimi taip yra dėl ekonominių ir kitokių nepriteklių. Gal "EL" nepalaikomas dėl savo nepriklausomos pozicijos? Vienų ar kitų politikų ir už jų stovinčių kai kurių grupių nepasitenkinimą tokia savitraščių pozicija teko pajusti, bet "EL" ir toliau eis pasirinktu keliu.

Gerai, gausūs šventiniai linkėjimai nenustumia į šalį mūsų pareigos, kad, pasak V. O'Brien, už 40 svarų skaitytojai gautų ypatingai gerą prekę. Tai "EL" siekis šiais metais.

Gedimino stulpai ir Vytis Danijoje mena tremtinius iš Lietuvos

Grupė Lietuvos savanorių, tarp kurių buvo ir Anykščių rajono teritorinės gynybos vadas Gintaras Bagdonas, praėjusią vasarą lankėsi Danijoje. Tris savaites jie mokėsi karybos meno, mokymo metodikos, lankėsi tos valstybės savanorių mokymo centruose. Danų karininkas Fritz Thøgersen grupę Lietuvos savanorių pakvietė pavižėti jo gimtajame mieste Thisted, esančiame šalies šiaurėje. Lietuviai buvo maloniai nustebinti, kai šiame nuošaliame mieste rado savo tėvynainių pėdsakus. F. Thøgersen papasakojo, kad Thisted'o priemiestyje Dragsbaek'e 1945 m. buvo apsistoję nuo sovietinės okupacijos pasitraukę Lietuvos žmonės.

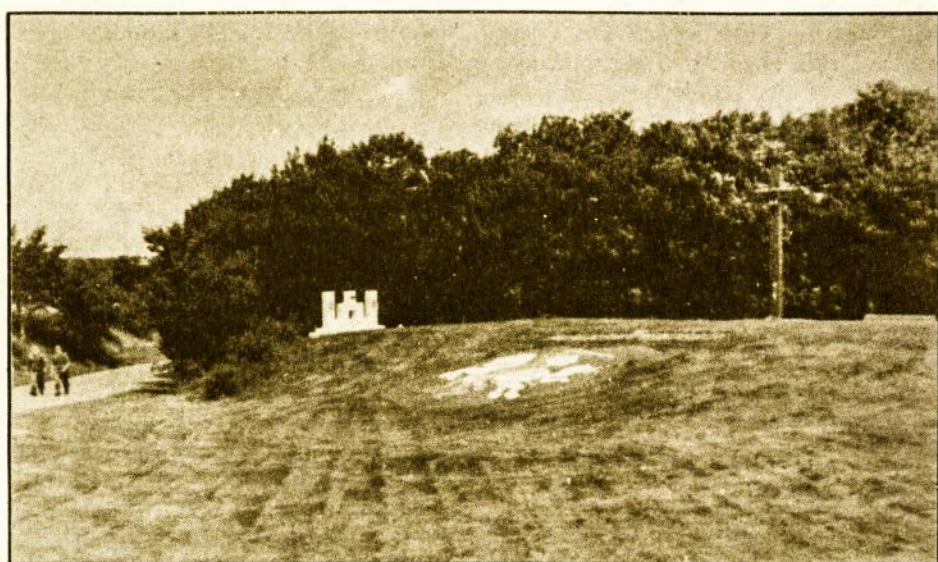
Netekę Tėvynės, bet nepraradę vilties, jie panoro palikti savo tėviškęs ženklą tolimam krašte, kur juos nubloškė likimas. Tarsi lietu-

viško peizažo detalė rymo didelis ažuolinis kryžius. Metalinėje ploštelėje išgraviruoti žodžiai - skausmo balsas:

*Tave Viešpatie, kuris irgi kartu
Pabėgėliu buvai maldaujame globoti
Visus netekusius Tėvynės
Lietuviai tremtiniai
Dragsbaek, 24.VIII.1947*

Šalia kryžiaus - Gedimino stulpai su užrašu "Mūsų troškimas - Tėvynės laisvė". O žalios pievos fone - kruopščiai, tiesiog juvelyrškai iš akmenukų, įvairių mineralų atkurtas Lietuvos herbas - Vytis. Virš jo - danų kalba žodis LIETUVA, tarsi liudijantis pasauliui ir sau, kad Lietuva tebėra; kad ji gyva, nors ją tuomet ir slėgė sovietinio okupanto jungas.

Kur dabar tie Lietuvos tremtiniai? Fritz Thø-

gersen pasakoja, kad jau apie 1950 metus lietuvių Dragsbaek'e nebebuvo.

Į kokias šalis nuvedė juos likimo keliai? Ar tuomet ištarę sakralinius žodžius "Mūsų troškimas - Tėvynės laisvė", sulaukė jos... Jei ką nors apie tai žino "EL" skaitytojai, parašykite redakcijai.

Stebėdamiesi lietuvių tikėjimo ir vilties jėga, danai jau daugiau nei keturiasdešimt metų pagarbiai saugo šį Tėvynės meilės - tautinio identiteto simbolį. Anykščių savanoriai iš Danijos atsivežė spalvotų nuotraukų, kuriose įamžinti Gedimino stulpai ir Vytis Dragsbaek'e. Gal jų ir nepavyks gerai atspausdinti laikraštyje, nes nuotraukos yra mėgėjiškos, ne specialiai spaudai, bet jų istorinė vertė neabejotina.

Irena Andrukaitienė
Gintaro Bagdono nuotr.

Ivykiai Lietuvoje

Persodinta širdis

Gruodžio 28 d. naktį Vilniuje, širdies chirurgijos centre, ligoniui sėkmingai persodinta širdis. Transplantacijos operaciją, vadovaujami profesorius Vytauto Sirvydžio, atliko profesorius Giedrius Uždavinys, chirurgai - Saulius Miniauskas, Rimas Karalius, anesteziologai - docentas Alis Baublys, Gediminas Martinėnas, Vaclovas Jurkuvėnas, Kęstutis Versockas, Algis Matulionis. Ji truko apie šešias valandas - nuo antros nakties iki aštuntos valandos ryto.

Recipientas - 29 metų vilnietis Vitalijus Kudimovas jau penkerius su puse metų sirgo sunkia širdies liga. Jam persodinta savo gyvybę nutraukusio 18-mečio vaikinio širdis.

Kaip Eltą informavo reanimacijos skyriaus vedėjas Vaclovas Jurkuvėnas, gruodžio 28 popietę ligoniui dar reikėjo kvėpavimo aparato. Skyriaus vedėjas pridūrė, kad "viskas vyksta pagal planą", ligonio būklė - vidutiniškai sunki, kokia ir turėtų būti po tokios operacijos.

Tai - šeštoji širdies persodinimo operacija Lietuvoje. Pirmą kartą mūsų šalyje tokią operaciją Vilniaus kardiologai padarė 1987 metų rugsėjo 2 d.

Pirmasis delfinų koncertas

Pirmąjį jūros žinduolių koncertą Klaipėdos jūrų muziejaus akvariumo delfinariume antrąją šv. Kalėdų dieną stebėjo daugiau kaip tūkstantis uostamiesčio gyventojų, pranešė ELTA.

Maždaug prieš tris mėnesius iš Sevastopolio atsikraidinti ir sėkmingai aklimatizuoti penki delfinai žaismingai nardė pramoginiame baseine, paklusniai reaguodami į prityrusios dresiruotojos Irinos Diatlovos rankų mostus, suteikdami daug džiaugsmo ir suaugusiems, ir mažiesiems žiūrovams.

Šventinį renginį pajavairino dresiruoti pingvinai, smauglys, orkestrų muzika, dainos, grakščiosios "Kaka-

du" ansamblio šokėjos, Ukrainos sinchroninio plaukiojimo meistrės, fejerverkas. Programą vedė Vytautas Kernagis.

Vienintelis Lietuvoje delfinariumas - unikalūs ir sudėtingas inžinerinis įrenginys, per šešis metus pastatytas greta muziejaus akvariumo, Kopgalyje. Pagrindinis jo baseinas - penkių metrų gylio, jame telpa 2000 kubinių metrų pasūrinto, prilygstančio Juodosios jūros sąlygoms, vandens. Dviejuose mažesnės talpos baseinuose aklimatizuojami atvežti gyvūnai.

Pabėgimo iš devintojo forto 50-osios metinės

Vienintelio savo pobūdžiu per Antrąjį pasaulinį karą - masiško 64 kalinių pabėgimo iš nacių mirties stovyklos - devintojo forto 50-metis gruodžio 25 d. pažymėtas Kaune, pranešė ELTA.

S. Rubinovo ir G. Kuprevičiaus šia proga sukurtoje kompozicijoje nuskambėjo susipynę biblijos ir nacių okupacijos metų dokumentų tekstai, atskleidę čia vykusią tragediją - kai geto kalinių ir karo belaisvių būrys buvo atvarytas į senąją tvirtovę, kad pašalintų kraupios piktadarystės pėdsakus - sudegintų čia sušaudytų 30 tūkstančių žydų lavonų. Ištrūkę iš forto narsuoliai surašė aktą, pirmieji atskleidę pasauliui mirties stovyklos paslaptis. Neseniai "Lituanus" leidykla Vilniuje išleido jidiš kalba vieno šios akcijos vadovų, Izraelyje gyvenančio Alekso Faitelzono (Alterio) 416 puslapių prisiminimų knygą "Galybės audroje".

Prie sienos, per kurią lipo bėgliai, atidengta paminklinė stela. Joje iškaltas tekstas lietuvių ir anglų kalbomis: "1943 m. gruodžio 25 d. šiuo keliu pabėgo nacių nusikaltimų liudytojai".

Iškilmėse kalbėjo Seimo pirmininkas Č. Juršėnas, Izraelio konsulė Rygoje R. Sivan, Lietuvos žydų bendruomenės, Kauno miesto vadovai. Viena iš forto kazematų atidaryta nuolatinei šį žygį primenanti ekspozicijai.

Garsus akademikas gali būti ambasadorium Londone

Kalėdiniam numeryje "Respublika" rašė, kad prezidentūroje kalbama apie naują potencialų ambasadorių - akademiką, vyriausiąjį prezidento patarėją Raimundą Rajecką. Prezidento patarėjas J. Paleckis, paprašytas pakomentuoti "Amerikos balso" pranešimą, kad "ambasadoriumi į Londoną gali išvykti garsus akademikas", pasakė, jog "teoriškai samprotaujant tai nebūtina gali atrodyti fantazija". Pasak J. Paleckio, akademikas R. Rajeckas kalba angliškai, turi ekonominių polinkių, kurie praverčia ir diplomatams. Pats R. Rajeckas sakė, kad diplomatinis postas Anglijoje jam buvo siūlomas dar tuomet, kai dabartinis Lietuvos prezidentas dar nebuvo prezidentu, tačiau jis atsisakęs, nes nėra itin linkęs į diplomatinę sferą, turįs ir kitų galimybių. R. Rajeckas nemano esąs vienintelis garsus akademikas Lietuvoje, o išvažiuoti buvo galima ir į Ameriką, nors kategoriškai neatmetė ir diplomatinio darbo Jungtinėje Karalystėje.

Prieš kelias dienas "EL" korespondentas susitiko su akademiku R. Rajecku, bet papildomai ką nors nauja ta tema pasakyti jis arba nenorėjo, arba dar negalėjo.

Praėjusių metų pabaigoje Prezidentas A. Brazauskas, atsižvelgdamas į užsienio reikalų ministro teikimą, paskyrė Lietuvos nepaprastąjį ir įgaliojimą ambasadorių Venesueloje Vytautą Antaną Dambrovą specialiuoju misijų ambasadoriumi. Tikimasi, kad naujos pareigos leis jam greičiau ir efektyviau atstovauti valstybės interesams žaliavų ir rinkos požiūriu Lietuvą

dominančioje Pietų Amerikoje.

Beje, neseniai V. A. Dambrava atlydėjo į Lietuvą vienos iš didžiausių pasaulyje kompanijų "Petroleos de Venezuela, S.A." atstovus, siūliusius tiekti naftą, taip pat pristatė Lietuvos Vyriausybei Venesuelos kompaniją, pristatiusią įdomų naftos terminalo variantą.

Kiek anksčiau Seimo užsienio reikalų komitetas pritarė kelioms užsienio reikalų ministerijos siūlomoms naujų ambasadorių kandidatūroms. Lietuvos Respublikos ambasadorius Norvegijoje (Osle) siūlomas Dalius Čekuolis, ambasadorius Danijoje (jis ir toliau reziduos Kopenhagoje), Lietuvai atstovauti Maltos ordino turėtų atstovas prie šv. Sosto Kazys Lozoraitis.

Kalėdiniam numeryje "Respublika" taip pat rašo, jog Užsienio reikalų ministras P. Gylys patvirtino, kad jo įsakymu specialiųjų misijų ambasadorius Č. Stankevičius atleistas iš buvusios derybų su Rusija delegacijos patarėjo pareigų. Ministras sakė siūlęs Č. Stankevičiui alternatyvą, o įsakymą dėl atleidimo formuluoti taip - "abiem šalims sutarus", tačiau Č. Stankevičius pageidavo būti atleistas "dėl reorganizavimo". P. Gylys neslėpė, kad jam nepriimtina ambasadoriaus Č. Stankevičiaus politiniai pareiškimai, kurie, pasak ministro, civilizuotame pasaulyje esą neleistini valstybės tarnautojui.

"EL" antrajame puslapyje informuojam, ką apie Lietuvos užsienio politiką mano Seimo opozicijos lyderis prof. V. Landsbergis ir pats ministras P. Gylys.

Antano Mackevičiaus atminimui

Paminėtos 1863 metų sukilimo vado kunigo Antano Mackevičiaus nužudymo 130-osios metinės. Gruodžio 26-ąją Kauno visuomeninių organizacijų atstovai padėjo gėlių prie jo atminimo kryžiaus, kur ir yra mir-

ties nuosprendžio įvykdymo vieta.

Vytauto Didžiojo šv. Mergelės Marijos ėmimo į dangų bažnyčioje buvo aukojamos šventos Mišios kunigo Antano Mackevičiaus mirties 130-osios metinėms paminėti.

Seimo opozicijos lyderis apie užsienio politiką

Gruodžio 27 d. Vilniuje spaudos konferencijoje V. Landsbergis priminė gruodžio 22 d. Seime kalbėjęs apie LDDP užsienio politikos fiasko, bet valdančiąją partiją, atrodo, tenkina p. Gylio veikla. Debatų Seimo posėdyje dėl Lietuvos užsienio politikos taip ir nebuvo, į rimtus klausimus p. Gylys taip ir neturėjo ką atsakyti. Prezidentas taip pat neturėjo ką pasakyti. Praėjusį rudenį naujoji valdžia (p. Karosas ir p. Gylys) labai eksponavo ir propagavo užsienio politikos ekonomizavimą. Šitai buvo stengiamasi įtvirtinti kaip koncepciją. Šiandien išvada yra ta, kad užsienio politika kaip tikta ir stokoja ekonominių rezultatų. Tą sakė ir Prezidentas, tą pripažino ir p. Gylys, nors mes prisimename, kad naujoji valdžia pradėjo nuo Ekonominių ryšių ministerijos sugriovimo, jau tada tai buvo visiškai kontrastinga tam, kas skelbiama, sakoma Seimo opozicijos atstovės spaudai R. Rastauskienės informaciniame pranešime apie V. Landsbergio spaudos konferenciją.

Kitas dalykas, kurį reikia konstatuoti, rašoma pranešime, yra tai, kad LDDP skelbta nauja Rytų politika, vadinamasis suartėjimas, ypač po spalio įvykių Rusijoje, buvo labai "įžvalgi" politika. Dabar matome, kad Rusijos agresyvus nacionalizmas pasirodė visiškai atviru veidu.

P. Gylys apie operaciją "Ruduo"

1993 m. gruodžio 28-ąją "Tiesa" paskelbė interviu su Lietuvos užsienio reikalų ministru Povilu Gyliu, kuriame jis mini ir "Europos lietuvi".

Publikacijoje prisiminta, kad pernai (ir kitur - 1993-ųjų datos) rugpjūčio 18-ąją ministrui buvo atsiųsta 29 Seimo narių pasirašyta interpelacija, joje išsakyta įvairių priekaištų dėl valstybės užsienio politikos. (Pasak P. Gylio "esą Užsienio reikalų ministerijoje vien chaosas ir neapibrėžtumas, pražūtinga, pavojų didinanti Rytų politika. Rugpjūčio 2 d. mano išsiųsti į Maskvą pasiūlymai dėl kariuomenės išvedimo sutarties, Lietuvos sienų su Rusija ir NVS šalimis politika, bevizis režimas įteisinąs nekontroliuojamą tranzitą, didinąs grėsmę šalies saugumui ir pakertąs Lietuvos tarptautinį prestižą. Buvau dar kaltinamas neadekvatiu reagavimu į įvykius gretimose valstybėse, Baltijos šalių vienybės griovimu, užsienio politikos "ekonomizavimu", kuris įtraukia Lietuvą į posovietinę ekonominę laisvosios prekybos sutarčių erdvę, Rusijai būsią parduoti strategiškai svarbūs šalies ūkio objektai. Nebuvo pamiršta ir S. Lazoraičio istorija".)

Paklaustas, kaip dabar, praėjus beveik trimis mėnesiais, vertina tuos kaltinimus, ministras atsakė:

"- Kaip grynai politinė opozicijos akcija, siekiant sukomplikuoti padėtį Rusijos kariuomenės išvedimo išvakarėse.

Jau pavasarį buvo galima pajusti, kad opozicija rengiasi operacijai, kurią sąlyginai pavadinsiu "Ruduo". Ne be pagrindo pasklido žinios: "Iš-eis rusai, versim komunistus".

Operacija, kuri galbūt turėjo turėti keletą etapų ir kompleksą priemonių, buvo norima destabilizuoti į Lietuvos vidaus padėtį ir taip sugrįžti į valdžią. Plano vykdymo elementus nesunku buvo įžiūrėti.

Vienas jų buvo destabilizuoti dabartinę vadovybę, ją supriešinti. Netgi griebtis atviro melo.

- Ką turite galvoje?

- Pateiksiu tik porą pavyzdžių.

"Europos lietuvių" ponas Ozolas apkaltino mane, jog derybose su Rusija aš visiškai atsisakiau žalos atlyginimo klausimo (matyt, turimas galvoje R. Ozolo laiškas "EL" redaktoriumi, spausdintas pernai Nr. 34 - ELR). R. Ozolas, derybų delegacijos narys, liepos-rugpjūčio mėnesiais dalyvavo derybose ir puikiai žinojo, kad tai - netiesa.

Antras pavyzdys - pono Landsber-

Derybų su Rusija delegacijos panaikinimas, pasak V. Landsbergio, buvo daromas Rusijos pageidavimu, paklusniai, tokiu būdu slaptajai diplomatijai padarant laisvas rankas. Ta slaptoji diplomatija dažniau buvo slaptoji nuo Lietuvos visuomenės, ne nuo Maskvos, kuri buvo informuojama net apie projektus. Mes nežinome apie tai, kas pažadeta, kas tariamasi, išskyrus pačios Rusijos šaltinius, kurie kartais nustebina, kai spaudoje sužinome, pvz., jog su Lietuva yra sėkmingai vedamos derybos dėl dvigubos pilietybės pripažinimo.

Visai į Rusiją orientuotai politikai sužlugus reikia suaktyvinti mūsų Europos politiką, pasakė V. Landsbergis. Matyt, opozicija siūlys Seimui tęsiant darbą sudaryti specialų Seimo komitetą Europai, galbūt Europos komitetą. Šiuo metu, deja, galima konstatuoti, kad vienintelė p. Gylio sėkmė užsienio politikoje tai - pastangos sulaukyti Prezidentą nuo aiškaus pareiškimo dėl Lietuvos stojimo į NATO, nors buvo visų politinių partijų bendra nuostata, kad toks pareiškimas yra reikalingas. Išskyla klausimas, ar dabar, iki sausio 10 d., esant Seimo pritarimui ir aiškiui išreikštai nuomonei, taip ir nebus aiškiai pasakyta apie Lietuvos stojimą į NATO kartu su Vyšegrado šalimis.

gio "vinguriavimai". Čia jis visus rėmė prie sienos, vis keldamas žalos atlyginimo klausimą, o laikraščiai "The European" pasakė štai ką: "Šis klausimas (žalos atlyginimo - Red.) galėjo būti keliamas po kariuomenės išvedimo, o ne tuo metu, kai išvedimas tebevyksta".

P. Gylio tvirtinimu, kaltinimai abstraktūs, be faktų ir argumentų. Pasak jo, tiek Prezidentas, tiek užsienio reikalų ministras turi teisę vesti derybas, teikti pasiūlymus kitai pusei. Tai - jų konstitucinė teisė ir pareiga.

"Mes pasisakome už normalius, tarp jų ir ekonominius, santykius su visais kaimynais, kitaip neturėsime ateities, - pažymėjo Lietuvos užsienio reikalų ministras. - Šia kryptimi nemažai nuveikta. Didelę dalį iš 136 sutarčių ir susitarimų, kuriuos pasirašė Lietuva, sudaro ekonominės sutartys ir susitarimai. Turime programą, kaip įstoti į GATT, sudaryti laisvosios prekybos sutartį su Europos Sąjunga.

Be pagrindo buvo ginčijama bevizio režimo su NVS šalimis amžinumu. URM nuolat konsultavosi dėl bendros Baltijos valstybių vizų erdvės. Dar balandžio mėnesį šiuo klausimu priėmė principinį sprendimą įvesti vizų režimą iš NVS atvykstantiems piliečiams. Dabar tai įgyvendinama.

Niekas negali paneigti Lietuvos žingsnių formuojant Baltijos valstybių bendradarbiavimą ir vienybę. Laikmės bendros pozicijos visais svarbiausiais tarptautinės politikos klausimais. Susitinka prezidentai, premjerai, užsienio reikalų ir kiti ministrai. Rugpjūčio 13 d. pasirašyta trišalė laisvosios prekybos sutartis su Latvija - dėl sausumos sienos. Deja, opozicijai šie faktai nėra svarbūs. Vis pasigirsta jos padejimų, esą Lietuvai nerimstanti Latvijos ir Estijos dėl Rusijos kariuomenės išvedimo, "rusakalbių" problemos ir kt".

Kalbėdamas apie žalos atlyginimą, P. Gylys pastebėjo, kad jo siekti teisiškai įpareigojęs referendumas "nenustatė procedūros. Tad derybose galėjome pasirinkti variantus, kurie mums atrodė optimalūs. Šios politikos laikomės ir dabar (...) Iki tol buvusias formuluotes galima buvo traktuoti dyprasmiai. Rusijai galėjo atrodyti vienaip, mums - kitaip. Kiekviena šalis būtų galėjusi girti savo diplomatiškos pergalę, o praktikoje tai būtų reikę akliavietę. Sutartis - teisinis dokumentas, jame viskas turi būti išsakyta vienaprasmiškai."

Patvirtintas 1994 metų biudžetas

Gruodžio 23-ąją paskutiniame pernai Seimo posėdyje 61 balsu prieš 26 (susilaikė 9) buvo patvirtintas įstatymas dėl Lietuvos Respublikos 1994 metų valstybės biudžeto ir atskaitymų į savivaldybių biudžetus normatyvų bei dotacijų.

Pagal jį valstybė turės 2 milijardus 782 mln. 322 tūkst. litų pajamų, išlaidų - 2 milijardus 945 mln. 855 tūkst. litų ir 40 mln. litų kasos apyvartos lėšų. 1994 metų biudžetas deficitinis - išlaidos viršija pajamas 163 mln. 533 tūkst. litų, arba 5,8 procento. Daugiausia išlaidų šiemet Lietuvos biudžete numatyta Žemės ūkio (292,396 mln. Lt), Socialinės apsaugos (246,319 mln. Lt), Sveikatos apsaugos (244,678 mln. Lt), Vidaus reikalų (243,660 mln. Lt), Kultūros ir švietimo (217,137 mln. Lt) ir Krašto apsaugos (130,242 mln. Lt) ministerijoms. Prezidentūrai paskirta 8,3 milijono litų, Seimui - beveik 26,5 milijono, Vyriausybės kanceliarijai - daugiau kaip 10,3 milijono litų. Aukščiausiam Teismui, Generalinei bei teritorinėms prokuratūroms, teismams ir valstybiniam arbitražui šių metų biudžete skirta 43,84 milijono litų. Geroką biudžeto išlaidų dalį sudarys valstybinės įmonės "Lietuvos geležinkeliai"

(125,345 mln. Lt), valstybinės energetikos sistemos (107,440 mln. Lt), valstybinės automobilių kelių direkcijos (98,359 mln. Lt), valstybinės įmonės "Lietuvos dujos" (80,100 mln. Lt), Muitinės departamento (35,817 mln. Lt) finansavimas.

Biudžeto projektą kritikavo socialdemokratai A. Rudys ir V. Andriukaitis, kurie teigė, kad šių metų valstybės biudžetas, padidinus jo pajamas 15 procentų ir nenurodant papildomų tų pajamų šaltinių, parodo neatsakingą projekto autorių požiūrį į šį svarbų dokumentą, tvirtino, kad per biudžetą ir socialinį draudimą persikirstomų lėšų padidėjimas nuo 42 iki 47 procentų viso bendro vidaus produkto gali neigiamai paveikti gamybą.

Kitų metų valstybės biudžeto projektui nepritarė Seimo opozicijos atstovai, nes, kaip sakė E. Kunevičienė, nebuvo atsižvelgta nė į vieną jų pasiūlymą. Biudžeto projektui nepritarė ir prof. K. Antanavičius, siūlęs sumažinti išlaidų sritį, skirtą valstybės valdymui, bei M. Pronckus, pažymėjęs, kad biudžetas nesprendžia žemės ūkio problemų. Seimo finansų ir biudžeto komiteto pirmininkas K. Jaskelevičius, atsakydamas į kritiką,

teigė, jog neįmanoma suderinti visų interesų.

Kaip sakė "Lietuvos rytui" finansų ministras E. Vilkelis, atsisakyta praktiškai visų iš biudžeto finansuojamų investicinių projektų. Bet, pasak jo, "atsisakymas finansuoti investicinius projektus iš biudžeto anaipol nereiškia, kad bus atsisakyta investicijų apskritai. Tiesiog keičiama taktika: iki šiol Lietuvos valstybės vardu gautos užsienio paskolos buvo naudojamos įvairioms dotacijoms, kurioms tikslams, o kitais metais jos bus naudojamos tik investicijoms".

Iš karto po biudžeto buvo priimtas dar vienas įstatymas dėl "Paramos mirties atveju", atsiradęs Seimo socialdemokratų frakcijos iniciatyva. Pagal šį įstatymą mirusio valstybės gyventojos šeimos nariui ar jį laidojančiam asmeniui išmokama speciali 3 MGL (minimalaus gyvenimo dydžio) dydžio, o pensininkams, invalidams bei socialiai remtiniams asmenims - 6 MGL dydžio pašalpa. Taigi, skaičiuojant su pašalpa, kurią panašiu atveju numato Socialinio draudimo įstatymas, mirusio gyventojos šeimos narys gaus atitinkamai 240 ir 360 litų dydžio laidojimo pašalpą.

ELI

SEPTYNIOS DIENOS

Premjeras - optimistas

"Lietuvos rytas" 1994 12 28 paskelbė R. Grumadaitės ir R. Valatkos interviu su ministru pirmininku A. Šleževičiumi.

Atsakydamas į klausimą, ką galėtų prognozuoti Lietuvai 1994 metais, premjeras pasakė:

- Kitus Naujuosius metus sutiksime dar geresnėje situacijoje. Nepriklausomai nuo to, kokia Vyriausybė bus valdžioje. Iš esmės pats sunkiausias Lietuvai ekonomikos nuosmukio etapas yra įveiktas. Padidės užsienio investicijos. Vien tik su Pasaulio banku šiuo metu aptarinėjamos penkios kreditų linijos. Tai žmonėms neturėtų kelti nerimo, esą tie kreditai bus pravalgomi, Vyriausybė praskolins Lietuvą. Ši Vyriausybė paveldėjo vien už dujas 43 milijonų dolerių, už atominį kurą 28 milijonų dolerių skolas. Šios problemos išspręstos.

Bus pradėta atstatyti Žemutinė pilis, nors ir labai sunku, privalome pradėti tautos kultūros fondo saugyklą statybą. Kalbame apie Telšių muziejaus priestatą statybą. Gerai, kad dabar galime užsiimti pilimi, nes skriausdami biudžetinių įstaigų darbuotojų. Infliacija turi būti mažesnė negu vidutinis atlyginimų ar pensijų padidėjimas. Mes tai sugebėjome padaryti per pastarąjį labai sunkų pusmetį. Kiek buvo siekimų įsiūbuoti laivelį, prisemti jį vandens ir lėčiau plaukti. Akivaizdu, kad opozicijai nelabai patinka stabilizacijos procesai. Nuo rugpjūčio mėnesio mus gąsdina visuotiniu žemdirbių streiku. Treniruoją, tačiau socialinė terpė streikams mažėja.

Kalėdos Policijos akademijoje ir Lukiškių kalėjime

"Tiesa" 1993 12 24 Julius Norkevičius straipsnyje "Nukris akmuo nuo širdies" informuoja, kad Kūčių vakarienės paprotys ateina ir į Policijos akademiją.

"...Tarp šių vaišių garbingiausioje vietoje buvo padėti ir monsinjoro Kazimiero Vasiliausko atnešti kalėdaičiai. "Kodėl atėjau į Akademiją? - paklausė savęs monsinjoras ir tuoj pat paaiškino: - Vilniuje nėra dvasiškai giminingesnių mokyklų kaip Kunigų seminarija ir Policijos akademija. Mūsų bendras rūpestis - žmogus, kaip jį apsaugoti nuo klystelių." Su Kalėdomis, Naujaisiais metais Akademijos dėstytojus, studentus, kitus darbuotojus pasveikino VRM ministro pavaduotojas V. Sve-

tulevičius, Akademijos rektorius A. Pumputis". Straipsnio pabaigoje pažymima, kad "kai kas iš būsimųjų policininkų gal pirmą kartą laužia kalėdaičių".

"Lietuvos rytas" 12 24 pranešė, kad prieš Kalėdas Lukiškių kalėjime - tardymo izoliatoriuje Vilniuje Jo eksekliacija Vilniaus arkivyskupas A. Bačkis pašventino koplyčią, aplankė 178 nepilnamečius, laukiančius teismo, įteikė jiems kalėdines dovanėles. Kartu su juo buvo Vilniaus katedros klebonas K. Vasiliauskas, vidaus reikalų ir teisingumo ministrai, kalėjimo vadovai ir kiti svečiai.

"Sargyba" visada sargyboje

Teisėtvarkos ir teisėsaugos savaitraštis "Sargyba", išleidęs pernai savo 47 numerį, tuo pačiu pažymėjo ir tūkstantį šio laikraščio numerį.

Šia proga laikraščio korespondentui interviu davė pirmasis "Liaudies sargybos" redaktorius Vilhelmas Chadevičius. Į klausimą "kieno bus viršus šiandienos grumtynėse su nusikaltėlių pasauliu?" jis atsakė: "Jei neįveiksime mafijos, žūsime kaip tauta. Bet aš įsitikinęs, kad taip nebus. Dabar jaučiu, kad šiame rankų laužime persvarą jau įgyja teisėtvarkos jėgos. Tokiame darbe VRM laikraštis labai reikalingas. Jaučiu, kad įgyjate ir populiarumo, ir "svorio". Manau, kad galite dar daugiau padėti žmonėms susigaudyti, ką jie turi daryti, kad kiekvienas nusikaltimas būtų išaiškintas, o nusikaltėlis nubaustas". Buvęs redaktorius, beje, paminėjo, kad savo metu "Liaudies sargyba" sugebėjo tapti didžiausią tiražą turinčiu laikraščiu. "Pralenkta ir įžeista partinė "Tiesa" bei jos redaktoriaus Genrikas Zimanas irgi prisidėjo, kad mūsų laikraštis būtų uždarytas"...

Loterija gražina tikrovę...

Apie automobilių konkursą "Top Auto 93" rašo A. Karaliūnas "Lietuvos rytu" 93 12 28.

"Sėkmadienį Vilniaus sporto rūmuose pirmą kartą Lietuvoje buvo renkamas populiariausias metų automobilis. Nuo rugsėjo mėnesio "Lietuvos rytu", miestų dienraščiuose, žurnale "Ratai", "Baltijos televizijos", radijo stoties "Radiocentras" laidoose buvo smulkiai pristatytos 16 pasaulio autogigantų 29 automobilių techninės charakteristikos. Konkurso organizavo bendrovė "Nauda" ir žurnalas "Ratai", o parėmė draudimo kompanija

"Tukana" ir firma "Ida Basar". Populiariausią automobilį rinko patys automobėlėjai, siūsdami konkurso organizatoriams dešimt, jų nuomone, geriausių automobilių pavadinimus". Konkursas baigėsi Sporto rūmuose, o nugalėtojas - "Ford Mondeo" tikraija žodžio prasme karūnuotas - jo stogą papuošė karūna, o kad nedulkėtų kelias - aplaistytas šampano purslais. "Top auto 93" metu buvo renkamas ir populiariausias vakaro automobilis, už kurį balsavo salėje sėdintys žiūrovai. Nugalėtoju tapo automobilis "BMW 325 Cabriolet" susilankstančių stogu. Beje, dėl didelės kainos BMW tipo automobiliais prekiaujant firma Lietuvoje dar neparėdavė nė vieno tokio automobilio.

Namie idomiausia

Savaitraštis "Amžius" Nr. 52 išspausdino interviu su Vladu Vitkausku, 1993-iais įkopusiu į aukščiausiąją Žemės kalną - Everestą (8846 m).

"Kalnai - tai mano gyvenimo būdas, - sako V. Vitkauskas. - Į Everestąėjau būdamas įsitikinęs, jog tai lemtas ar darbas, kurį aš galiu padaryti geriau nei kiti. Kalnuose pajunti ryšius su gamta, suvoki, kad ne mes esame pasaulio bamba, įvertini paprastus dalykus: duonos plutą, gurkšnį vandens, saulės spindulį. Truputį nusikratai materializmo". Į reporterio klausimą, ką jautė Everestą viršūkalnėje, V. Vitkauskas atsakė: "Maloniausia akimirka buvo tada, kai suplėšė savo trispalvę. Ją matydamas, rodos, net pailsėjau. Užplūdo geros mintys, prisiminimai apie namus, draugus - tuos, kurie galėjo eiti kartu ir tuos, kurie iš kalnų negrįžo". Vis dėlto V. Vitkauskas pažymėjo ir tai, kad "kartais ir prie Juozapinės kalno galima rasti įdomesnių dalykų nei Evereste".

Vilniaus radijo laidos užsienio lietuviams nenutrauktos

Paskutiniame praėjusių metų "EL" numeryje skyrelyje "Septynios dienos" atpasakojome publikaciją iš "Lietuvos aidų", kurioje buvo teigiama, kad nuo 1994 m. sausio 1 d. dėl lėšų trūkumo nutraukiamas Vilniaus radijo laidos lietuvių ir anglų kalba į Šiaurės Ameriką trumposiomis bangomis.

"Lietuvos aidas" 1993 12 24 rašo, jog Lietuvos radijo ir televizijos generalinis direktorius L. Tapinas Seimo rūmuose surengtoje spaudos konferencijoje pranešė, kad radijo laidos užsienio lietuviams dar nebus nutrauktos, nors "už naudojimąsi Krasnodaro siųstuvu reikalaujama vis daugiau pinigų".

Buvai ir būsi mano ryto saulė

Neseniai redaktorius man padavė didelį geltoną voką. Siųstas "EL" Londono adresu, bet, kaip ir visa kita mūsų laikraščio siunčiama korespondencija, vokas atkeliavo Vilniun.

Trys skirtingos apimtys ir formos knygtės: "Miglotų dienų sūkurios", "Pasakų metai" ir "Dėdė Baltazaras". Dviejų pirmųjų autorių - Laimutis Balys Švalkus, trečiosios - B. Žalialankis. Nesunku išsiaiškinti, kad tai tas pats L. Švalkus iš Žaliosios Lankos, kuri netoli Salako.

Autoriaus pavardė, prisipažinsiu, po Lietuvos poezijos dangumi lyg ir negirdėta. Kaip įpasta tokiais atvejais, čiaumpu V. Vanago "Lietuvių rašytojų sąvada". Taip, yra toks rašytojas. 282 puslapiai tarp man asmeniškai pažįstamų - neseniai mirusio prozininko Jono Mačiulio ir mūsų poezijos grando Ed. Mieželaičio - išsprautas Laimutis Balys Švalkus - dramaturgas, poetas, komedijų ir dramų, vaidinų dar tarpukario mėgėjų, autorius, išleidęs kelias poezijos knygas. Primenama, kad 1994-aisiais per šv. Oną jam sukaks 75-eri, kad 1944 metais jis paliko Tėvynę, o nuo 1948 gyvena Anglijoje, netoli Northamptono. Visuomenininkas, vaidintojų telkėjas. Ten ir leidęs knygas.

Atsiųstosios knygos išleistos "Oriente" leidyklos, kuri įsikūrusi Kaune. Leidimų metai - 1992-1993.

Vadinasi, poetas pirmą kartą grįžta į Lietuvą. Gal todėl savo rinktinę pradeda žodžiais:

*O skriskite, dainos, link tėviškės
sodų,
link girių ir upių gimtosios šalies.
Ten saulės daugiau, nebus liūdna,
nuobodu,
kai širdį vėl broliška meilė palies.*

Tėvynės ilgesys, paliktos gimtinės gamta ir žmonės, jų darbai ir žygiai, tremties klajonės ir, žinoma, meilė - mylėtoms ir mylimoms moterims - štai pagrindinės poeto temos, įkūnytos dažniausiai tradiciniais ketureiliais

Eilėraščiai, net svetur rašyti, sklidini žavaus aukštaitiško skaidrumo, uteniškė tarmė, grakščiai liuksintys kirčiai artina L. B. Švalkaus kūrybą su jo kraštiečių A. Miškinio, J. Šiožinio, P. Širvio, P. Gaulės, P. Raščiaus poezija.

*Sukalbėjo gyvieji po poterį,
išklot karstui dar drobės atrėžę,
kai giedoj nabašninkui moteris,
kaimynai sunešę po lentą,
vien senais vinimis
kalė karstą, panašų į dėžę.*

Daug tragizmo ir liūdno ilgesio sklidinį eilėraščių, po kuriais pažymėta, kad jie rašyti Seiheime, Hopenheime, Lohre, Mittenberge, Hanau. Tai graudžių pokario metų klajonių po DP stovyklas ir netekties dienraštis. Inžinierius ir poetas L. B. Švalkus, kaip prisimena liudininkai, anuo metu buvęs itin aktyvus, daug bendravo, guodė pabėgėlius eilėrašiais, rengė vaidinimus.

Ir ūkanotame Albione poetas niekad nepamiršo gimtojo krašto, sekė, kas vyko Tėvynėje. Apie tai liudija eilėraščiai, skirti S. Kudirkai, R. Kalantai, "Varpo" šimtmečiui, kitiems reikšmingiems Lietuvoje įvykiams, žmonėms.

*Žiūriu, kad gaublyje ne daug tau
skirta vietos
ir rodos, piršto galiuku uždengt tave
galiu,*

rašė poetas 1970 m. ir čia pat džiaugėsi:

*Bet man tu didelė, o pievos tavo
gėlėtos,
kuriose grodavau vaikystėj rageliu.*
Poetas nuolat ir nuolat grįžta į gimtinę ("negaliu svetimur užsimiršti"), gėrisi prie senojo tilto rymančiu Šv. Jonu, mena šiaudų kepurėmis pasipuošusias pirkias, vaiduoklių pilną jaują, pirmą meilę dainuojančią diemedžio šaką, kuri "įkaitina kraują, kaip Anykščių Karazijos vynas". Poetas lygina Lietuvą - jos peizažą, jos grožį su kitais matytais kraštais, bet visuomet pirmenybę teikia gimtinei:

*Tavęs nesapnuosiu, Edelveisso
žiede, -
Skinsiu ramunėlę Lietuvos laukuos.*

Velykų proga, keliaudamas per Lietuvą su Dievu, poetas liūdi, kad "skruostuos tautos skausmo ašaros žiba" ir šaukia lietuvių tautą į kovą: *Norėčiau aš pašaukti gyvųjų širdis vien plakti siekias mūsų laisvės ryto, kad mes kaip vienas eitume išgirde pakeisti tų, kurie kovoj jau krito.*

Beje, knygoje yra ir eilėraščių, skirtas jubilui "Europos lietuviui", kuriame poetas bendradarbiavo dar nuo "Britanijos lietuvių" laikų. Poetas kviečia:

*Skelbk pasauliui tu kančią Tėvynės,
o mums teik naujo ryžto, paguodos.
Tu triumfuok, džiaugsmo sukaktis*

*minint,
žiebki širdin mums vilties kibirkstėlę,
kad nebūtų čia dienos taip juodos.*

Laikraštis girdėjo poeto žodį, skelbė, teikė, ir viltis tapo tikrove, juodos dienos prašviesėjo. Iš trumputės autobiografijos aišku, kad L. B. Švalkus rašė dar į tarpukario laikraščius, buvo parengęs knygą. Vadinasi, "Miglotų dienų sūkurios" - ataskaita už šešis kūrybos dešimtmečius. Esu tikras, kad Lietuvos skaitytojui bus malonu ir naudinga susipažinti dar su vienu poetu, įstrigusių toli nuo Tėvynės.

"Pasakų metai" - tai eilėraščių mažiesiems. Pirmiausia juos daviau paskaityti aštuntuosius einančiai savo anūkei. Ji jau seniai skaito ir domisi poezija. Jai labai patiko "Malūnėlis". Ypač džiaugėsi aptikus ten posmelį:

*Šližikėlių ir varškėčių
prieš pilną rėtį.
Jei tik atsikelt spėsūs,
bėgsiu jai padėti.*

Tik į pagalbą ji nuskubėjo ne mamytei, o močiutei, kuri kepa labai skanius šližikėlius ir kitokius pyragėlius. Dar ji persirašė eilėraščių "Kalėdos", "Prie eglutės", "Betliejėlis", kuriuos ji išmoko padeklamuoti Kalėdų seneliui. Dar sakė, kad jai patiko "Dviratukas", "Pasek, mamyt", "Myliu". Kitų dar neperskaitė.

O nuo savęs pridursiu, kad Laimučio S. Švalkaus knygtė - puiki dovana Lietuvos vaikams, kurie susipažins dar su vienu autoriumi, jiems eiliuojančiu. "Pasakų metų" tiražas - 10 tūkstančių egzempliorių.

Ir pagaliau - "Dėdė Baltazaras" - linksmas pasakojimas apie kermošinko nutikimus Anglijos lietuvių Sodyboje. Manau, kad autorius iš Žalios Lankos neišsižėis, jeigu pasakysiu, kad ne tik nuotaikingos vaishės Lietuvių Sodyboje įkvėpė poetą, bet ir K. Binkio "Tamošius Bekepuris". Esu įsitikinęs, kad jaunas būdamas poetas tikrai rijo šią ir mano vaikystės laikais populiarią "balabaiką". Dėdė Baltazaras, tiesa, vaišinasi ne po šiaudine Lietuvos pastoge, o Sodyboje, kur kitados ponavojo ir uliavojo turtingas anglas, todėl ir dvasia, ir nuotaika jo truputį kitoniška - angelskai lietuviška.

*O žmonių! Kaip bičių spiečius:
Vienas kitą šaukia, kviečia.
Sveikas Petrai, sveikas Jonai!
Ką išgersi? O ką žmonai?
Ar viskėlės ar konjako?
Cherry Brandy?*

Beje, satyrinių eilėraščių skyrius yra ir knygoje "Miglotų dienų sūkurios". Aštrios plunksnos ir šmaikštaus žodžio iš L. B. Švalkaus neatimsi.

Visas knygas pagyvina dailininko V. Neimanto iliustracijos. O apskritai, kaip žmogus, šiuo tuo susijęs su poezija, galiu tik pasidžiaugti, kad Lietuvos poetų choras turi tokį savitą balsą. Ir ačiū Dieviui, kad jį pagaliau išgirdo Lietuva. Vėlokai, bet išgirdo.

Toks tai buvo tas geltonasis vokas iš Anglijos.

Petras Keidošius

Trūksta pinigų ir... nuobodulio

Pokalbis su Alytaus miesto viešosios bibliotekos direktore Giedre Bulgakoviene

- Ponia Giedre, mūsų pokalbį norėčiau pradėti citata iš garbaus žmogaus, fiziko ir rašytojo K. Almeno interviu "Akiračiuose": "...Per šiuos kelis trumpus metus jie (lietuviai - aut. pastaba) sugebėjo perspausdinti daugumą viską, kas verta ir neverta dėmesio iš Nepriklausomos Lietuvos laikotarpio, plius dar priedo tikrai platų pasirinkimą iš pasaulinės ir populiariosios literatūros".

- Išties taip. Knygynų prekystaliai nukloti anaipol ne vien menkaverčių skaitalu, kuris, beje, irgi randa savo skaitytoją. Akys raibsta nuo dailiai išleistų, bet nepaprastai brangių meno leidinių, menedžmento, politologijos studijų, užsienio kalbų žodynų. Gausus kaip niekad populiarios dailiosios prozos pasirinkimas. Bėda, kad potencialūs pirkėjai jau neišgali daugelio knygų nusipirkti.

Taigi natūralu, kad žmonės pageidaujamų leidinių vis dažniau ieško bibliotekose. Deja, ne ką rečiau jose priversti išgirsti mandagų "neturime". Pavyzdžiui, jau ne pirmas mėnuo Lietuvoje diskutuojama dėl paskutiniųjų Jurgos Ivanauskaitės ir Ričardo Gavelio romanų. O jų neaptiksite nė vienoje Alytaus bibliotekoje. Labai nedaug gauname knygelių vaikams, smalsiausiems mūsų skaitytojams. Praėjusių metų pradžioje Kultūros ir švietimo ministerija bibliotekai skyrė 77000 talonų knygoms pirkti. Paverskime šią sumą litais ir, manau, komentarai nereikalingi. Situacija mūsų mieste yra tipiška visoms Lietuvos bibliotekoms. Kolegų nuogaštavimai, kad jos sparčiai virsta senųjų knygų sandėliais, yra ne iš piršto laužti. Laimė, kad lėšų periodinių leidinių prenumeratai gauname iš miesto savivaldybės.

- Be užsienio leidinių, be kitose šalyse gyvenančių lietuvių kūrinių Lietuvos bibliotekos yra ganėtinai neturtingos...

- Ne tik apie Bostone išleistą enciklopediją, apie daugelį lietuviškų kūrinių tegalime pasvajoti, nors poreikis juos skaityti tikrai yra. Užsienio leidinių prenumerata mums kol kas nepasiekiamą prabangą. Kompiuteriai, sveturi seniai tapę bibliotekų kasdieniu darbo įrankiu, mums irgi tarsi miglotose dausose klaidžiojanti siekiamybė. Tas pats pasakytina apie kitas techni-

Alytaus miesto viešojoje bibliotekoje svečiuose Jurgis Kunčinas ir Antanas A. Jonynas.

nes priemonės - kopijavimo aparatai, automobiliai, jau nekalbant apie bibliobusą.

- Jūsų vadovaujama biblioteka gal ir ne tokia turtinga knygų, periodikos, bet per trumpą laiką ją spėjo atrasti daug alytiškių.

- Įsikūrėme perykščių metų pradžioje, per pačius šalčius. Naujakuriams tipiški rūpesčiai atėmė daug laiko ir energijos, tad užmegzti ryšių su kitų šalių kolegomis, leidėjais nespėjome. Nors labai norėtume.

Vienas laikraštėlis jau paskubėjo mus pakrikštyti "intelektualų klubu", iš to pačios bibliotekininkės gardžiai juokėsi. Juk naujos kultūros įstaigos noras bent jau neatbaidyti lankytojų yra natūralus. O bibliotekininkų atlyginimai yra tiek ubagiški, kad iš čia komercijon kažkodėl dar nepabėgusiems lieka dvi išeitys. Galima vien graudžiai dūsauti ir pilkai stumti dieneles be jokio džiaugsmo sau ir kitiems. Antras kelias - nustoti dejuoti ir pamėginti bent jau nuobodulį išblaškyti. Gal ir keistai skamba, bet bibliotekininkų darbas visuomenei reikalingas kaip niekad anksčiau. Po politinių audrų, kuomet žmonėms, tradiciškai linkusiems į knygas, ne jos ir ne bibliotekos rūpėjo, ateina aiškumo metas. Pakankamai gausi visuomenės dalis jau yra pasiilgusi amžinų, gražių, ne vien pinigine išraiška matuojamų dalykų. Mūsų patirtis byloja, jog nuostata, kad provincijoje į literatūrinį renginį publikos neprisišauks, iš esmės yra klaidinga. Aišku, jeigu siūlysi žmo-

nėms, kas juos išties domina, ir savo, tarpininko, funkciją atliksi bent neatmestina.

Yra ir kita medalio pusė. Visuotinės privatizacijos fone biblioteka liko bene viena laisvalaikio praleidimo įstaiga, kuria žmonės naudojasi nemokamai. Ypač tai aktualu vasarą. Anksčiau daugelis vaikų atostogaudavo stovyklose. Smuktelėjus gyvenimo lygiui, o keliaiapiams pabrangus, daugeliui vaikų per atostogas tenka kvėpuoti miesto dulkėmis. Nenuostabu, kad vaikai biblioteką mato kaip užuovėją, iš kurios jų niekas nevaro, maloniai sutinka. Ir suaugusieji, netgi tie, kam knyga nebuvo būtinybė, ateina į biblioteką bent jau laikraščių pavartyti. O čia jų laukia ne vien periodika.

Jau surengėme kelias dailės, meninės fotografijos parodas, popietę, skirtą rašytojo, pedagogo, rezistentos Konstantino Bajerčiaus 90-mečiui. Į susitikimą su PEN klubo nariu poetu A. A. Jonynu bei populiariu (ir produktyviu!) rašytoju J. Kunčinu atėjo daugiau alytiškių, nei telpa gana kuklioje skaitykloje. Ruošiamės ir kitiems susitikimams su įdomiais žmonėmis - kūrėjais. Pasistengsime nenuvilti nei svečių, nei publikos.

Laima Stankevičiūtė

ELR: Prieš Kalėdas daugiau kaip 2 tūkstančius krašto bibliotekų pasiekė knygų siuntos - daugiau kaip 60 pavadinimų leidiniai, nupirkti už Atviro Lietuvos fondo lėšas.

CREDIT FACILITIES INTERNATIONAL LTD

- Siūlome iki 35% metinių palūkanų už indėlius metams ar ilgiau.
- Susitarus galime mokėti palūkanas pagal nurodymą asmeniui, esančiam užsienyje ar Lietuvoje.
- Stambių indėlių ilgesniam laikui palūkanas mokame pagal susitarimą.

Jūsų indėlių saugumą garantuoja Lietuvos įstatymai ir šalies bankų patikimumas.

- Tarpininkaujame perkant ir parduodant nekilnojamąjį turtą Lietuvoje ir užsienyje.
- Vykdomė testamentų nurodymus bei tvarkome palikimus.

Kreiptis:

Credit Facilities International Ltd,
A. Strazdelio 1, 2600 Vilnius.
Tel. 61 18 79. Fax 61 49 84.

Lietuviai Gudijoje

Vis tyčiau ir tyčiau...

Du antspaudai - Ignalinos ir Polocko muitinių - mano pase atvėrė kelią pas Apso lietuvių. Dažnai spaudoje rašo apie Gervėčius, Girias, Pelesą, daug rečiau apie šį, anot Č. Kudabos, "kalvų karalystės" kampelį, kuriame dar išgirsi lietuviškai šnekant. Tiesa, vis tyčiau ir tyčiau. Lietuvišką žodį vis dažniau priglobia kapinių kauburėliai.

O kažkada čia sodybos puošėsi rūtų darželiais, rytas prasidėdavo žodžiais "Labas rytas", vakaras - "Labos nakties", vasaros vakaro tylą drumstė lietuviška daina. Lenkmečiu buvo stipri šv. Kazimiero draugija, veikė ne viena lietuviška skaitykla...

Teko kalbėti su seniausiu lietuvaite Zloto kaimo gyventoja Marija Žemaitiene. Į šį kraštą moteris atvykusi iš Švenčionių krašto Jacūnų kaimo. Kaip skaityklos vedėja, ji būdavo laukiamas daugelyje lietuviškų šeimų, nes žinoma, kad kartu su ja į trobą įeis lietuviškas žodis, žinios iš Lietuvos, o neretai - ir daina. Jai daugelis dar ir dabar dėkingi už tai, kad buvo parengti Pirmajai Komunijai lietuviškai.

Močiutė prisiminė, kaip stoji mokytis į Vilniaus mokytojų seminariją, kaip šią seminariją uždarė, kaip grupę lietuvių moksleivių, besikreipusių į kuratoriją dėl to, kad leistų mokytis lietuviškai, išvaikė policija. Pasakojant šį epizodą, močiutės jau neregintas akis sūvilgė sūrios ašaros.

Dabar tik su sūniumi dar pasišnekanči lietuviškai, o gyvenimo nuvargintos kojos (močiutei jau 84-eri) nebegalį nuvesti pas kaimynus. Sunkiai atsidūsta ponis Marija ir tada, kai ištaria žodžius: "Sūrusio visi, jaunimas jau nebešneka lietuviškai. Tik senukai, o ir jų jau belikę vienas kitas."

Dar gali sutikti lietuvių Mūrmiskę, Sėklose, Padrukšėje, Petkūniškėje, Šalakandžioose, Naručiuose, Dvarčionyse, Vainiūnuose, Zabarnikuose...

Zabarnikuose ilgą laiką dirbo Stašė Kriveliene: mokė vaikus lietuviškai ir vokiečių okupacijos metais, todėl,

matyt, jos nuopelnas, kad šioje vietoje daugiausia šnekanti lietuvių kalba.

1940 metų duomenimis iš 42 kaimo sodybų 31 kieme gyveno lietuviai, o praslinkus 50 metų iš 28 kaime ir vienkiauose likusių sodybų tik 11-oje kiemų gyvena lietuviai.

O Vainiūnuose ir dabar atgaivinus senas tradicijas veikia lietuviška kaimo skaitykla. Jos vedėja jaunutė Rita Krivelytė neprastai šneka lietuviškai. Skaitytojais... pagyvenę. Maloniai skaitytų, jeigu matytų, tačiau akių šviesa jau nebe ta. O knygų čia yra, laikraščių irgi gaunama. Vedėja dažniausiai nuneša į namus vienam vienam, kitam kitam, nes kiekvieno čia gyvenančio skoni žino. Ir visa tai daroma nereikalaujant kokio nors atlygio. Kad tik sklistų lietuviškas žodis.

Pažintis tęsiasi važiuojant į Apsą, o šalia... sugrįžta lietuviška koplyčia, greta jos buvusio kryžiaus jau ir žymės nėra. Gražaus, pasak žmonių, būta.

Nustebino Apsa bažnyčia. Pirmoji pastatyta 1676 metais.

Dar 1932 metais Apsa valsčiuje iš 5757 gyventojų buvo apie 60 proc. lietuvių. Veikė šv. Kazimiero ir kitų lietuviškų draugijų skyriai. Lietuviškos mokyklos ir darželiai buvo Zabarninkų, Bielusiškės kaimuose. XX a. pradžioje bažnyčioje evangelija buvo skaitoma lietuviškai.

Dabar Apsa bažnyčią puošia lenkiškas užrašas "Kościół", o meldžiamasi lenkiškai. Mišias aukoja kunigas iš Lenkijos.

Idomus pokalbis užsimezgė su Vidžių bažnyčios klebonu Gvozdovičiumi. Jis mokėsi Vilniaus 19-ojoje vidurinėje mokykloje, 1982 metais baigė Kauno kunigų seminariją.

Atvykęs į Vidžius, rado bažnyčią, kurioje anksčiau buvo sandėliai, sporto salė (kaip ir daugelio Sovietų Sąjungos teritorijoje buvusių bažnyčių). Pradėjo remontą, bet dabartiniais įkainiais statybinių medžiagų dabar neišgys: tai ir stovi graži bažnyčia pastoliuose.

4

Istorija byloja, kad pirmoji bažnyčia čia pastatyta 1481 metais. Lenkmečiu lietuviškų pamaldų nebuvo, tačiau per atlaides pamokslai buvo sakomi lietuviškai, ir evangelija keturis kartus per metus skaitoma lietuviškai...

Dabar prie altoriaus užrašai lenkų ir rusų kalbomis. Kodėl? Atsakymas: meldžiamės lenkiškai, nes vietiniai baltarusiškai melstis nenori, o ir baltarusiško mišio dar nėra. Vidžiuose nemažai lietuvių, bet kol kas niekas nepanoro, kad šv. Mišios būtų aukojamos lietuviškai. Anot klebono, jeigu tokių atsirastų, kliūčių nebus. Vieno kito išpažintų kunigas išklauskas lietuviškai (reikia pasakyti, kad klebonas gerai šneka lietuvių kalba).

Sužinojome, kad į Baltarusiją kunigai atsiunčiami iš Lenkijos, jie sėkmingai čia dirbuojasi lenkindami baltarusius ir šio krašto lietuvių. Teko girdėti, kad dabar jų Baltarusijoje per 60. Drūkšiuose, Pelekose, Apsė, Breslaujoje, Deleke bažnyčių skliautai girdi tik lenkų kalba garbinamą Dievą. O juk Deleke galėtų dirbti ir lietuvis kunigas. Kaip ir kitur...

Susitinki su žmonėmis, pakalbi, pamatai ir pagalvoji, kad reikia tautiečiams padėti kuo išgalime: lietuviška knyga, laikraščiu, koncertu, o svarbiausia, reikia vietos, kur galima būtų burtis. Tačiau kas bursis. Zabarninkų kaimo Kriveliai man sakė:

- Išnyko lietuviai, išmirė, kiti išvyko į Vilnių, kitur, o mes, mes irgi išeisime... - rodo kapinaičių link.

Ir vis dėlto susibūrimo centro reikia tiems, kurie dar yra, o gal ir bus. Jeigu bus tokių, koks yra šio krašto lietuvių puoselėtojas Valstybinio projektavimo instituto "Lietuvos statybos projektas" Informacijos skyriaus vadovaujantis inžinierius Romas Krivelis. Jo laukia visi, nes žino: atvažiuo, vadinas, išgirsime ką nors naujo, atversime savo širdis, pasiguosime, o ir dainą lietuvišką senovinę užtrauksime.

Alfonsas Kairys

Ačiū Zanavykų muziejaus rėmėjui ponui Juozui Domeikai

Zanavykų kraštas yra pats mažiausias Lietuvoje regionas, jame sutelpa tik vienas Šakių rajonas. Nors kraštas mažas, bet jame yra susiformavusi skirtinga etninė kultūra, žmonių bendravimo ir gyvenimo būdai. Turi šis kraštas savitus tautinius rūbus, o svarbiausia - gryniausią lietuvišką kalbą.

1991 metais buvo įkurtas kraštotyrinės krypties Zanavykų krašto muziejus. Iki to laiko čia nebuvo jokios įstaigos, kuri būtų tyrusi krašto praeitį, istoriją. Muziejus veikia viename dviejų aukštų name ir nors, galima sakyti, yra dar tik kūrimosi stadijoje, bet eksponatai esančiose patalpose jau nesutelpa. Būtina muziejų plėsti, nes surinkta medžiaga dar nevisapusiškai atspindi Zanavykų krašto praeitį. Visiems suprantama, kad žengiant pirmuosius žingsnius laisvės keliu Lietuva neturi galimybės skirti lėšų mūsų muziejui plėsti (apie Zanavykų krašto muziejų

pernai "EL" jau rašė Nr. 21 - ELR).

Zanavykų krašto žmonės dėkingi užsienyje gyvenantiems lietuviams - zanavykams, kurie įvairiais būdais remia muziejų. Štai Kanadoje gyvenantis Rokas Stepulaitis padovanojo labai vertingą didelę savo darbų (medžio ir akmens skulptūrų, tapybos paveikslų) ekspoziciją, be to, dalį savo santaupų skyrė muziejiaus plėtimui. Agota Stepanienė iš Australijos atsiuntė autentiškus zanavykiškus tautinius rūbus. Muziejiaus rėmėjai yra Prano Lemberto giminės ir Kudirkai iš JAV, ponai Zokai iš Anglijos bei daugelis kitų.

Ypač jaudinantį sprendimą padarė Anglijoje gyvenantis mūsų kraštiečių buvęs Lietuvos policininkas ponas Juozas Domeika. Nesenai į muziejų atėjo laiškas su notariniais dokumentais, kuriuose p. Juozas Domeika savo pomirtinį palikimą užrašė Zanavykų

krašto muziejui. Toks žmogaus poelgis yra tikros meilės savo gimtam kraštui pasireiškimas. Žinoma, Zanavykų krašto žmonės nelaukia šio garbingo žmogaus mirties. Mes norime, kad jis savo vaisingą veiklą dar ilgai puoselėtų gyvenimą, nešėtų dvasinę naudą gimtam kraštui - Lietuvai ir tapusiai antrąja Tėvyne Anglijai.

Už tokį poelgį muziejiaus direktorė p. Juozui Domeikai suteikė Zanavykų krašto muziejiaus Garbės nario vardą. Jo pavardė bus įrašyta į muziejiaus Garbės knygą.

Ačiū Jums, brangus kraštiečiai. Didžiuojamės, kad Zanavykai liko ištikimi savo gimtam kraštui, kad jų širdyse liepsnoja karšta meilė Tėvynei - Lietuvai.

Bronė Sakalauskienė
Zanavykų krašto muziejiaus
direktorė

Nuomonės

Dar kartą pagalvokime apie naują administracinį krašto padalinimą

Dabartinis rajonų skaičius krašte aiškiai per didelis. Bet priimant sprendimą dėl naujo Lietuvos administracinio padalinimo reikia atsižvelgti į daugelį aplinkybių, pavyzdžiui, kaip žmogus galės nuvažiuoti į apskritį, nes aišku, kad valstčiai nesugebės atlikti visų apskrities funkcijų. Šiuo metu (tikim, taip bus ir ateityje) autobusų maršrutų mažėja. Iš kai kurių vietovių jau šiandien jais sunkiai pasiekiamas rajono centras. O kas bus, kai apskrities centras bus už 60-80 ar net 100 kilometrų? Ar visada žmogus įsispraus į perpildytą autobusą? Ar visada kursuos autobusai į apskrities pakraščius?

Ruošiant naują Lietuvos administracinį padalinimą, reikia atidžiai pasitarti su istorikais, kalbininkais, kul-

tūros darbuotojais ir kt. Svarbu, kad susiklostę kultūros dariniai, papročiai, tarmės ir panašiai nebūtų išblaškyti po skirtingas apskritis.

Lietuvoje turime Zanavykų kraštą, daug davusių krašto kultūrai, ūkio vystymui. Čia gimė daug žmonių, nusipelnusių savo darbais ir toli garbinusių tėvynę. Pagrindiniai knygnešių keliai ejo per Zanavykiją. Toje žemėje gimė lietuvių kalbos tėvas Jonas Jablonskis, poetai Edmundas Steponaitis, Pranas Vaičaitis, Gediminas Šepetka, Janina Muraškaitė-Strimaitienė, valstybės ir kultūros veikėjai Pranas Klimaitis, Jonas Kriaučiūnas, Pranas Kuraitis, Jonas Mašiotas, Pranas Mašiotas, Kazimieras Prapuolenis, Aleksandras Puida, Vaclovas Sidzikauskas, Justinas

Staugaitis, Jonas ir Juozas Vailokavičiai, Justinas Zubnickis ir daugelis kitų. Zanavykija - savitos kultūros, tik šiam kraštui būdingų papročių, savitos tarmės kraštas. Zanavykiją reikia išsaugoti tokią, kokia ji yra, kokia ji išlikusi per ilgus išbandymų metus. Ne skaldykime, o vienykime zanavykus. Nepadarykime nepataisomos žalos. Neleiskime sunykti šiam, net carų laikais turėjusiam atskirą apskritį, kraštui. Palikime Zanavykų kraštą atskiru vienetu.

Man kaip Zanavykų krašto žmogui būtų labai malonu, kad šiuo klausimu Lietuvos Seimui parašytų ir užsienyje gyveną zanavykai. Norisi tikėti, kad Seimas nebus zanavykų skaldytojas.

Kęstutis Balčiūnas

LIETUVOS ATSARGOS
KARININKŲ SAJUNGA

LIETUVOS KARIUOMENĖS ĮKŪRIMO

75-erių metų

(1918-XI-23-1993-XI-23)

jubiliejaus

PAMINĖJIMO RAŠTU

apdovanojamas

„Lietuvos Karinės“ redakcija
už nuopelnus stiprinant LIETUVOS nepriklausomybę, jos ginkluotąsias pajėgas.

Žurnalo „KARDAS“ redakcijos lietuvių skyriaus
Dum gen. št. plk. A. Malijonis
Dim mjr. E. Vengianskas (JAV)
Dim kpt. A. Martinionis

1993-XI-22
protokolas Nr. 1/2000

Apdovanojimas "Europos lietuviui"

Faksu iš Londono gavome pranešimą, kad Lietuvos Atsargos karininkų sąjunga Lietuvos kariuomenės įkūrimo 75-erių metų (1918 XI 23-1993 XI 23) jubiliejaus PAMINĖJIMO RAŠTU adovanojo laikraščio "Europos lietuvis" redakciją už nuopelnus stiprinant Lietuvos

nepriklausomybę, jos ginkluotąsias pajėgas.

Žurnalo "Kardas" redakcijos tarybos vardu 1993.XI.22 raštą parašė:

Dim. gen. št. plk. A. Malijonis
Dim. mjr. E. Vengianskas (JAV)
Dim. kpt. A. Martinionis

Atsiusta paminėti

SKAUTŲ AIDAS. Oficialus Lietuvių skautų S-gos organas. Įsteigtas 1923.III.15 Šiauliuose. Šiuo metu leidžiamas Chicagoje. Redaktorius v. s. A. Saulaitis, administratorė v. s. A. Ramanauskienė. 2345 West 56 Street Chicago, IL 60636, U.S.A.

"EL" redakcija gavo 1993 m. spalio mėnesio numerį. Jame pasakojama apie deimantinę Lietuvių Skautų Sąjungos stovyklą "Lituanica" JAV, Rako miške, iš ten pateikta nuotraukų. Aprašoma vakaronė su Lietuvos skautijos vadovais ir vadovėmis, atvykusiais į Jubiliejinę stovyklą. Keturių nuotraukų iš-

spausdintos iš Jubiliejinės skautų stovyklos Palangoje. Skyrelyje "Mūsų didžioji šeima" pradėtas nuotraukomis iliustruotas pasakojimas apie Anglijos lietuvių skautų ir skaučių susijimą Manchesteryje 1993 m. gegužės 1 d., primenama, kad LSB Vyriausiojo skautininko įsakymu Arkadijus Podvoiskis, Manchesterio lietuvių ilgametis klubo pirmininkas, ir Henrikas Vaineikis, DBLS Boltono skyriaus pirmininkas, tada buvo apdovanoti ordinu "Už nuopelnus" su rėmėjo kaspinu.

Žurnale pateikiama naujienų iš pasaulio skautų gyvenimo.

Vis dar galima įsigyti tokius
žodynus:

ANGLŲ-LIETUVIŲ KALBŲ ŽODYNAS.
60.000 žodžių.

LIETUVIŲ-ANGLŲ KALBŲ ŽODYNAS.
50.000 žodžių.

TREJOS DEVYNERIOS

(27 įvairių vaistinių augalų mišinys)

Pakelis su pristatymo išlaidomis - £5.50.

Baltic Stores & Co.,

11 London Lane,
Bromley, Kent, BR1 4HB.
Tel. 081 460 2592

Lietuvių veiklos kronika Robin Hood apylinkėje

Kas savaitę "Europos lietuvių" randi pilna įvairenybių, filosofavimo spėliojančių apie politiką ir kultūrą Lietuvoje. Šen ir ten pasirodo straipsniai apie išeivijos lietuvių, gyvenančius Britanijoje. Atrodo, kad viskas sukasi apie Londoną ir jo apylinkes. Tai metropolio privilegija. Kartais užmirštama, kad metropolį palaiko provincijos miestai, kaimeliai ir apylinkės, be kurių jisai negalėtų egzistuoti.

Noriu apibūdinti skaitytojams Lietuvoje ir kitur praėjusių metų veiklą Nottingham - šioje kadaise buvusioje gausioje lietuvių kolonijoje. Anais laikais neturėdavo to krašto korespondentų ir ginčų spaudoje, to miesto vardas tankiai matėsi šio laikraščio puslapiuose. Deja, laikas viską pakeičia, korespondentai pasitraukia sulaukę garbingo amžiaus, o jaunesnių stinga, nes lietuviškai kalbančių skaičius išeivijoje mažėja.

Kaip yra įprasta keliasdešimt metų mūsų kolonijose, pirmasis Nottingham lietuvių susibūrimas metų pradžioje pamini Nepriklausomybės šventę - Vasario 16-ąją su paskaita ir menine programa. Minėjimo organizatoriai yra vietinis Didžiosios Britanijos Lietuvių Sąjungos skyrius. Kadangi lietuviai neturi savo patalpų, susirenka svetingoje ukrainiečių salėje, arti miesto centro. Paskaitas skaityti apie to meto politinius įvykius Rytų Europoje buvo kviečiami veiklus lietuviai išeivijoje ir kartais anglų politikai. Meninėje programoje padainuodavo vietinis mišrus choras "Gintaras". Po programos įprasta pabendrauti tautiškoje nuotaikoje. Panašiai minėjimai vyksta iki šių dienų ir kitose lietuvių kolonijose Škotijoje, Bradford, Manchester, Derby, Wolverhampton. Pastaruoju metu Nottingham lietuviai suglaudė savo veiklą į mažąją latvių klubo salę miesto pakraštyje, bendravimas tapo šeimyniško pobūdžio.

Dar neįpusėjus pavasariui, seniai veikiantis Nottingham moterų draugijos būrelis visuomet suruošia "blynų" balių. Šis būrelis kas pavasarį ir rudenį surengia šaunią vakariene apylinkės lietuviams ir bendrai taltinkauja DBLS skyriui minėjimo metu. Savo turimomis lėšomis lietuvių moterys aptarnauja sergančius tautiečius, yra padėjusios Lietuvai nupirkdamos vaistų ir kitų medicininių reikmenų.

Kaip anksčiau minėjau, ši kadaise gausi lietuvių kolonija yra turėjusi keletą chorų, tautinių šokių grupę, visą būrį skautuojančio jaunimo ir šeštadieninę lietuvių kalbos moky-

klą. Iš visos šios kultūrinės veiklos dar turime kanklininkų būrelį, jos atstovauja išeivijos lietuviams kultūrinėje srityje Nottingham apylinkėje ir kitur. Pernai būrelis turėjo kelis pasirodymus. Pavasarį aplankė lietuvių Bradford mieste, pakankliuodamos lietuvių motinoms gegužės pirmąjį sekmadienį. Birželio pradžioje būrelis atstovavo lietuviams puikiame koncerte didelėje Nottinghamo miesto centro koncertinėje salėje kartu su septynių kitų tautybių atstovais. Publikos buvo apie 400 iš visų miesto apylinkių.

Birželio mėnuo išeivijoje turi svarbią reikšmę, nes visose lietuvių kolonijose vyksta ištremimų minėjimai ir šv. Mišių aukojimas.

"Aušros vartų Marijos" koplytėlė Nottingham apatarnauja vietinius ir apylinkės lietuvius. Čia kiekvieną savaitę vyksta šv. Mišios. Šis religinis centras susilaukia nemažai svečių iš Lietuvos. Po Mišių kartais vyksta įdomūs pasikalbėjimai apie atsilankančių veiklą, aptariami įvykiai Lietuvoje. Koplytėlės pastate yra biblioteka, turinti daug aukotų knygų lietuvių kalba. Čia buvo spausdinamas religinio pobūdžio žurnalas "Šaltinis". Dabar žurnalas yra spausdinamas Lietuvoje. Visą sielovados ir spaudos darbą atlikdavo nenuilstamas kun. Steponas Matulis MIC. Sveikatos stoka ir amžius privertė spausdinimą atiduoti Lietuvai, bet religinis patarnavimas visuomenei vyksta toliau.

Po atostoginių išvykų, rugsėjo mėnesyje, visi vėl susirenkame kartu pabendrauti. Tautos šventės proga kas metai įvairiuose miestuose yra ruošiami minėjimai. Juos remia ir padeda surengti DBLS Centro Valdyba. Visi DBLS skyrių nariai yra raginami juose apsilankyti. Pernai tokį minėjimą suruošė Bolton DBLS skyrius. Programoje sveikinimo žodį tarė Lietuvos patikėtinis dr. A. Nesavas. Pasirodė kanklininkės iš Nottinghamo ir dainininkė Sigutė Trimakaitė iš Lietuvos. Publikos sulaukėme daugiau nei 200 žmonių.

Nenuilstančios kanklininkės jau to pačio mėnesio pabaigoje kankliavo Bradford Pabaltijiečių koncerte kartu su šokėjais latviais ir muzikantais estais.

Pernai spalio mėnesį susilaukėme visos grupės (15) aukštesnių pareigūnų iš įvairių Lietuvos miestų. Dviejų savaitių viešnagė buvo suorganizuota didelio Lietuvos draugo, ten viešėjusio Nottinghamo universiteto profesoriaus David Regan iniciatyva. Svečiai gyveno pas vietinius lietuvius. Jų tikslas - susipažinti su miesto bei apylinkių savivaldybių struktūra ir veikimu.

Ta intensyvi pažintis užėmė juos pilnai nuo ankstyvaus ryto iki vėlyvo vakaro. Atsidūsiumi buvo išvykos į miesto teatrus ir įvairius koncertus. Svečių iš Lietuvos susipažinimas su provincijos miesto savivaldos tvarka buvo gerai įvertintas, jie prižadėjo profesoriui grįžę organizuoti seminarus Lietuvoje ir paskleisti Anglijoje įgytą patirtį. Šiais metais profesorius planuoja vėl važiuoti į Lietuvą, kad pamatytų jo pasiektus vaisius.

Nottinghamo universiteto politikos skyriaus vedėjas prof. David Regan nuo pat jaunystės domėjosi Rytų Europos tautų likimu, organizacijų, kovojančių prieš komunistinę priespaudą, veikla. Ypatinę dėmesį jis skyrė Pabaltijos kraštų likimui. Įsteigė kultūrinę organizaciją, anksčiau vadintą ONE (*Oppressed Nations of Europe*), o vėliau perkrikštytą GRENE (*Group for Reemerging Nations of Europe*). Šioje organizacijoje dalyvavo septynių tautų atstovai. Ji įsikūrė 1985 m., organizavo didelio masto tarptautinius koncertus, dailės parodas, pranešimus apie pavergtų tautų likimą vietinėje spaudoje, radijuje, televizijoje, antisovietines demonstracijas, Britų parlamentui įteiktos peticijos ir t. t. Šios organizacijos atstovai atliko labai svarbų darbą tada pavergtų tautų naudai.

Kraštams išsilaisvinus tos organizacijos komitetas jautė, kad yra pasiekęs savo tikslus, todėl jis spalio mėnesį likvidavosi. Bet ankstesni ryšiai su akademinėmis institucijomis ir parlamentais panaudojami ateities veiklai.

Šiomet Vasario 16 d. proga bus rengiamas didesnio masto minėjimas Vid. Anglijos lietuviams. Jis įvyks vasario 12 d. ukrainiečių klubo patalpose, Bentinck Road, Nottingham. Organizatoriai yra DBLS. Tikimės pamatyti gausiai susirinkusių tautiečių iš įvairių apylinkių. Smulkiau pranešime netolimoje ateityje.

Kovo mėnesį taip pat pamatysime televizijos programą "Making Waves" apie Škotijos lietuvių, kurią BBC Škotija užrašė praėjusį rudenį man talkininkaujant.

Tai žiupsnis išeivijos gyvenimo Nottingham. Panašiai sukasi gyvenimas kitose lietuvių kolonijose. Matome daug senstančių veidų, bet tarp jų yra ir jaunesniųjų. Neišnyksime greitai. Bet kad lietuviška veikla šiam multi-kultūriniame krašte neišblėstų, reikia prisidėti naujai atvykusiai lietuvių kartai. Tai bus į naudą mums ir laisvajai Lietuvai.

Vida Gasperienė

Nottingham

Aukos Politinių kalinių ir tremtinių sąjungai

Zigmas Juras savo pirmojo apsilankymo proga Lietuvoje su Politinių kalinių ir tremtinių sąjungos prezidentu Baliju Gajausku.

Tautinės Paramos valdybos vardu pernai gruodžio 14-tą dieną Zigmas Juras įteikė Lietuvos Politinių kalinių ir tremtinių sąjungai 3000 litų auką.

Šios pajamos susidarė platinant a. a. Stasio Kuzminsko knygą "Atsiminimai ir Svarstymai".

Šios aukos buvo gautos dosnių "Europos lietuvių" skaitytojų dėka ir pagerbiant a. a. Stasio Kuzminsko atminimą.

Visa surinkta suma buvo perduota Politinių kalinių ir tremtinių sąjungai.

Ta pačia proga Tautinės Paramos Fondas parėmė Politinių kalinių ir tremtinių spaudą auka 1200 Lt.

Be Politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Tautinės paramos fondas (1-2 Ladbroke Gardens, London, W11) remia, kiek sąlygos leidžia, palaikomas dosnių Didžiosios Britanijos lietuvių, mūsų tautiečius, sužeistus ir nukentėjusius 1991 m. sausio 13 d.

Tautinės Paramos Valdybos vardu
Z. Juras

Reikšmingas leidinys

Bolonijoje visuomenei buvo pristatytas pirmasis labai reikšmingo Bažnyčios istorijos dokumentų rinkinio tomas. Vatikano leidykla parengė dešimties tomų popiežių enciklikų ir kitų svarbių dokumentų leidinį. Pirmasis tomas skirtas popiežiui Bene-

diktui XIV. Apie tai pranešė Vatikano radijas.

Leidinį kuravo Bažnyčios istorijos profesorius Ugo Bellocci. Ši monumentalinė publikacija užpildo didelę spragą Bažnyčios istorijos šaltinių leidyboje.

Pasaulinė ligonio diena

Paskelbtas Popiežiaus kreipimasis antrosios Pasaulinės Ligonio dienos proga, kuri bus minima šių metų vasario 11 dieną, pranešė Vatikano radijas.

Savo kreipimesi Jonas Paulius II pirmiausia primena, kad net apie du

trečdalius viso pasaulio gyventojų neturi galimybės naudotis gydytojų paslaugomis, kad socialiniai draudimai ir medicininė apsauga yra prabanga, kuria naudojasi tik trečdalis pasaulio žmonių.

Paneigti italų spaudos spėliojimai

Vatikano Spaudos Salės direktorius padarė pareiškimą apie italų spaudoje pasirodžiusius spėliojimus, kad Popiežius per kraujo perpylimus po 1981 metų pasikėsinimo buvęs apkrestas AIDS virusu.

Minint pasaulinę kovos su AIDS dieną, Italijos televizija turėjo transliuoti laidą, kurioje vienas dalyvis Popiežiaus sveikatos negalavimus aiškino kaip apsikrėtimo AIDS virusu pasekmę. Paskutinę akimirą šios laidos buvo atsisakyta, o tai savo ruožtu sukėlė Italijos spaudos smalsumą ir visokių spėliojimus.

Vatikano Spaudos Salės direktorius,

VAR

AIDS plinta ir Lietuvoje

Pasaulyje kas trys sekundės AIDS virusu užsikrečia naujas žmogus, per parą apie 5000 žmonių. Pasaulio sveikatos organizacijos duomenimis, šiuo metu žmogaus imunodeficitu virusu, sukeliančiu AIDS, užsikrėtę apie 14 mln. žmonių.

Lietuvoje pirmasis ŽIV infekcijos atvejis diagnozuotas 1988 metais, tačiau, manoma, jog AIDS mūsų šalyje atsirado 1983-1984 metais. Šiuo metu Lietuvoje užregistruota 19 žmonių, užsikrėtusių ŽIV virusu. Infekuotųjų amžius įvairus - nuo 19 iki 60 metų. Iš jų 18 vyrų ir viena moteris. Spėjama, jog visi jie užsikrėtė lytiškai. 14 turėjo ir homoseksualinių kontaktų. Net 10 sergančiųjų vedę, iš viso jie turi 13 vaikų, bet nei vienas šeimos narys nėra infekuotas. Vieno ŽIV nešiotojo žmona dabar yra nėščia. Tik 2 infekuotieji nebaigę aukštojo mokslo, kai kurie turi net du aukštosios mokyklos diplomus. Infekuotųjų tarpe šeši biznesieriai.

Nors Lietuvoje oficialiai užregistruota 19 ŽIV viruso atvejų, paskaičiuota, jog iš tikrųjų yra apie 200 užsikrėtusių ŽIV žmonių.

1993 metų birželio mėnesį Lietuvoje vyko I-oji nacionalinė konferencija "AIDS ir lytiškai plintančių ligų profilaktika mažo ŽIV išplitimo šalyse". Konferencijoje dirbo medikai, sociologai, teisininkai, pedagogai, bažnyčių ir įvairių visuomeninių organizacijų atstovai. Daugelis jų spręstų problemų atspindi Sveikatos apsaugos ministerijos ir Lietuvos AIDS centro paruoštoje AIDS profilaktikos Lietuvoje programoje 1994-1996 metams. Sergantieji AIDS Lietuvoje neturi jokių socialinių garantijų. Daugelyje šalių, pavyzdžiui, Danijoje sergantiems AIDS mokama pensija, kompensuojamos komunalinės išlaidos. Nors Lietuvoje, aišku, padėtis nėra tokia kaip Sacharos Afrikoje, kur kas trečias suaugęs žmogus užsikrėtęs ŽIV, tačiau jau dabar Vyriausybė, Seimo atstovai turėtų susirūpinti, nes sergančiųjų AIDS vis daugėja. Remiantis atliktais teoriniais paskaičiavimais, numatoma, jog 1994 metais užsikrėtusiųjų ŽIV virusu Lietuvoje bus 96, o 1997 metais jau per šėšis šimtus.

Reda Petrošūtė

Anglas moko Prienų moksleivius

Prienų rajono laikraštys "Naujas gyvenimas" 1993 m. gruodžio 22 d. Onutė Valkauskienė papasakojo apie iš Anglijos atvykusį David Percival, kuris "Žiburio" mokyklos moksleivius moko anglų kalbos. Neseniai pas jį keturias savaites viešėjo žmona Klaudija. Ji prancūzė, irgi užsienio kalbų mokytoja. "Žiburio" mokyklos direktorius Juozas Pavelskis norėtų ateinančiais mokslo metais pasikviesti dirbti ne tik poną Davidą, bet ir poniją Klaudiją. Tada mokant užsienio kalbų šioje mokykloje nebūs jokių problemų.

Apie pirmąjį darbo pusmetį "Žiburio" vidurinėje David Percival pasakoja:

- Kai atvykau į Lietuvą, aš nežinojau, ko tikėtis. Kur ji yra žemėlapyje, aš žinojau, bet apie ją - nieko. Apskritai mes, vakariečiai, apie ankstesniąją Rytų Europą turėjome labai mažai žinių. Kaip ir jūs apie mus. Man buvo žinoma tik tiek, kad Lietuva yra viena iš Baltijos valstybių, kuri ilgą laiką valdė Rusiją. Buvau nu-

stebintas, jog čia sutikti žmonės galvojo, kad aš laikysiu Lietuvą Rusijos dalimi. Žinojau, kad ji buvo atskira, nepriklausoma šalis.

Atvykusį mane pasitiko Vilniaus geležinkelio stoty ir iš karto atvežė į Prienus. Buvu ruduo, ir pirmi išpūdziai apie šalį liko tokie - daug atviros žalios erdvės. Tik vėliau galėjau apilankyti Vilnių, Kauną. Buvau labai patenkintas. Daugiau teko susipažinti su Vilniumi, buvau tiesiog nustebintas senamiesčiu ir Universiteto pastatais.

Prienuose suradau daug draugų ir visur buvau maloniai priimtas. Aš sutikau labai vaišingus ir laisvus, nevaržomus žmones.

Maisto gaminimas čia kitoks nei britų. Man tai malonu, nes ten dauguma žmonių naudoja šaldytus ir konservuotus produktus, o čia - šviežius, natūralius. Aš tikiuosi, kad jūs nepradėsite kopijuoti Vakarų ir nepaveldėsite jų prastų įpročių.

Aš pastebėjau vieną keistą dalyką. Atrodo, kad žmonės nevertina savo šalies. Jie sako: "Jūs negalite būti čia

laimingas" arba "jūs turėtumėte čia turėti problemų". ...Žinau, kad jūs turite ekonominių problemų, bet jų yra kiekvienoje šalyje. Nepaisant to, jūs turite labai daug, kuo galėtumėte didžiuotis. Mano žmona, prancūzė, atvažiavo į Prienus trumpoms atostogoms. Jai labai patinka Lietuva, apgailestauja, kad negali ilgiau pasilikti ir tikisi, kad galės sugrįžti pavasarį ar vasarą.

Savo darbu Prienų "Žiburio" vidurinėje mokykloje aš esu labai patenkintas. Mokiniai greitai priprato prie naujų metodų, kuriuos aš naudoju kaip Anglijoje. Esu įsitikinęs, kad vaikai padarys ženklų pažangą. Mes gerai dirbame kartu, klasėse normali atmosfera. Manau, kad metų pabaigoje keletas moksleivių laisvai kalbės anglų kalba.

Mano sutartis su "Žiburio" - iki 1994 metų birželio. Jei bus išspręstos tam tikros problemos, aš liksiu čia ir ilgiau. Norėčiau pasilikti iki to momento, kada vaikams jau nebereikės mano pagalbos.

Vokietijoje priimtas įstatymas, kuris apsunkins "nešvarių pinigų išplovimą"

Nuo praėjusių metų pabaigos įsigaliojo Vokietijos vadinamasis "pinigų plovimo" įstatymas. Juo norima efektyviau kovoti prieš tokius reiškinius kaip narkobiznis, prostitucija, reketas, žmonių prekyba, nelegalūs azartiniai lošimai ir t. t.

Toks ar panašus įstatymas jau galioja visuose Europos Sąjungos kraštuose, Amerikoje ir kitur. Pagal jį Vokietijoje visi, ypač bankai, įpareigoti atlikti tam tikrus patikrinimus.

Mokėdamas į savo ar kito banko sąskaitą grynais daugiau negu 20.000 markių arba ta pačia verte vertybiniais popieriais bei auksu, žmogus turi pateikti banko tarnautojui savo pasą. Paimant tokias pat sumas pinigų irgi reikia identifikuoti.

Jeigu bankui ir jo tarnautojams kyla įtarimas, jie turi savo duomenis perduoti policijai, kuri savo metodais tikrina, kaip pilietis įsigijo pinigų ar vertybes. Reikalui esant policija kreipiasi į mokesčių inspekciją bei kitas

tarnybas, kurios galėtų jai padėti ištirti pinigų kilmę.

Jeigu yra įtarimas, kad "plaunami pinigai", bankas ir jo tarnautojai turi apie tai pranešti policijai ir tais atvejais, jeigu ši suma neviršija 20.000 markių. Jeigu bankas ir jo darbuotojai to nedaro, jie yra baudžiami pagal įstatymą.

Pasikeitė ir procedūra atidarant savo asmenines ir firmų sąskaitas banke. Dabar klientas bankui turi įrodyti, kad per jo sąskaitą nebus "plaunami" pinigai. Turėdamas įtarimų, bankas privalo pranešti policijai, kuri tikrina jai pateiktus faktus.

Tuo įstatymu norima daugiausia apsaugoti Vokietijos ekonomiką, joje dirbančias firmas ir asmenis, kurie moka mokesčius valstybei. "Nešvarių" pinigų pastaruoju metu bankuose atsirado gana daug, ne tik iš Pietų Amerikos narkobiznierių, bet ir iš buvusios sovietijos...

Romas Šileris

Pareigūnai ir tarnautojai turės deklaruoti pajamas

Kalėdų išvakarėse Lietuvos Seimas priėmė laikinąjį įstatymą dėl pareigūnų ir tarnautojų turto ir pajamų deklaravimo.

Kaip sakė "Respublikai" Generalinės prokuratūros civilinių bylų ir bendrosios kompetencijos skyriaus prokurorė V. Čekanauskaitė, dar reikia poįstatyminiu aktą, kuriais būtų nustatyta, kaip valdininkai turi būti baudžiami už neteisėtą pajamų igijimą. Deklaracijas pildyti turės daugiau kaip 40 kategorijų pareigūnai, pradedant Prezidentu, Seimo bei Vyriausybės nariais ir baigiant valstybinių įmonių bei organizacijų, savivaldybių vadovais bei pilnamečiais jų šeimos nariais. Duomenys apie Prezidento, Seimo bei Vyriausybės narių turtą ir pajamas bus

skelbiami "Valstybės žiniuose".

Valstybinei mokesčių inspekcijai bus deklaruojamas nekilnojamas bei tas kilnojamas turtas, kuriam nustatyta valstybinė registracija, taip pat tas, kurio vertė viršija 1000 Lt. Be to, teks pateikti duomenis apie pinigus, vertybinius popierius, indėlius, juridiniams bei fiziniams asmenims suteiktas paskolas. Reikės nurodyti visas pajamas bei nemokamai gautą turtą, jei to vieneto vertė didesnė kaip 100 Lt arba bendra vertė per metus viršija 500 Lt. Deklaruojantysis privalės nurodyti ir jų gavimo šaltinius. Įtarus, jog turtas ir pajamos gauta neteisėtai, surinkta medžiaga bus perduota prokuratūrai.

ELI

Žurnalas apie ekonomiką anglų kalba

Vilniaus pramonės ir prekybos rūmai pamaui pradėjo leisti žurnalą anglų kalba "Baltic Industry and Society" (straipsnių trumpas turinys ir vokiečių kalba). Leidinys patenka į visų išsivysčiusių pasaulio valstybių, taip pat Rytų Europos, pramonės ir prekybos rūmus, bankus, biržas, turizmo agentūras, konsultacines, komercines, eksporto-importo gamybinės firmas, tarptautines parodų sales ir tas kompanijas, kurios ieško kontaktų su Lietuva, jos verslininkais. Žurnale spausdinama analitinė informacija apie mūsų krašto eksportą-importą, finansus, mokesčius, darbo rinką, privatizacijos eigą, privataus kapitalo plėtotę, nušviečiami juridiniai ekonominės refor-

mos aspektai, pateikiamos ekspertų prognozės. Norėtume, kad į mūsų žurnalą atkreiptų dėmesį ir užsienio lietuviai ekonomistai bei verslininkai. Džiaugtumėmės, jei mūsų leidiniui jie atsiųstų savo rašinių. Mes norėtume būti savotišku informaciniu tiltu, sujungiančiu Lietuvą su išeivija, o per ją - ir platesnius biznio sluoksnius.

Galbūt atsirastų norinčių žurnalą "Baltic Industry and Society" platinti užsienyje (aišku, už tam tikrą procentą). Kol kas esame vienintelis spalvotas ekonominis mėnesinis žurnalas visose trijose Baltijos valstybėse.

Rimantas Šlajus

"Baltic Industry and Society"

vyr. redaktorius

Ar Žirinovskis yra kitas Hitleris

Viename Maskvos naktiniame klube vidutinio amžiaus žmogus nuplėšia nuo savo nugaros prakaituotus marškinius ir vėl toliau sukinėjasi, šokdamas pagal populiarią Vakarų muziką. Vos atgaudamas kvapą jis pradeda smerkti Vakarų pasaulį dėl jo "klastingos itakos" Rusijai.

Kas tas 47 metų prakaituojantis rusas? Tai Žirinovskis, nauja politinė "žvaigždė" Rusijos politinėje padangėje. Iki šiol Vakarai į jo kalbas, jo isterišką retoriką nekreipė dėmesio ir laikė jas kaip fašistinius juokus, o jį patį žiūrėjo kaip į politinį klouną. Tačiau šiandien juokiasi Žirinovskis, o Vakarų pasaulis ir visi jo gudrūs politiniai komentatoriai yra apstulbę.

Per paskutinius kelius mėnesius Vakarai koncentravo savo dėmesį Maastrichto sutarčiai, deryboms dėl tarptautinės prekybos, visai netikėdami ir net nemanydami, kad rusų demokratinės pajėgos, vedamos sirguliuojančio, vodkoje marinuoto vado, gali pralaimėti pirmuosius Rusijoje demokratinius rinkimus.

Kai pačio Žirinovskio ir jo liberalų demokratų (!) partijos žvaigždės taip staiga pakilo, Vakarų pasaulis turėtų atsiminti istorijos pamoką, kas po Pirmojo pasaulinio karo atsitiko Vokietijoje. Tada vokiečiai, didelė, galinga, išdidi tauta, taip pat buvo parkritę ant kelių, taip pat kentėjo milžiniška infliacija. Rusai - nuo lopšio iki karsto - per septyniasdešimt metų pripūsti didžiavalstybinės propagandos, kuri nesibaigė ir dabar, ilgai didžiavosi savo tarptautine padėtimi, galėjo vogti, gerti ir dainuoti, patogiai pamišdami, kad jų didieji "pasiekimai" kaip Maskvos požeminis geležinkelis, upių kanalai Rusijoje, miestai Sibire patatyti tūkstančių ir tūkstančių politinių kalinių tikrai už duonos gabalėlį ir gukšną vandens. Šiandien daug pensininkų elgetauja Maskvos gatvėse, jie stengiasi kaip nors išgyventi gaudami savo skurdžias pensijas. Visi, galbūt išskyrus mafijozus ir kitokius sukčius, kenčia nuo milžiniškos infliacijos. Kaip ir Hitleris praeityje, taip šiandien Žirinovskis Rusijoje negalėjo rasti geresnės dirvos savo rinkimų kalboms. Jis šaukė "Aš seksiu Hitlerio pėdomis", patogiai pamišdamas, kad Hitleris nužudė milijonus savo tautiečių. Jis sakė: "Mūsų neturtingesnieji negali nusipirkti maisto. Vakariečiai mus patyloomis apvagia. Jie stato puikius viešbučius ir naikina mūsų tautą. Mes iš jų tegauame kaubojų filmus, kramtomą gumą, Pepsikolą ir Marlboro cigaretes. Ar mums to reikia? Mes turime savo gėrimus ir cigaretes". Argi ne muzika kolchozninkų ausyse?

Po rinkimų Žirinovskis stengiasi sušvelninti ankstesnius šūkius. Bet niekas nepamiršo, kad jis yra pasakęs: "Vokiečiai šiandien kišasi į mūsų reikalus. Tegū jie į Rusiją tik blogai pažiūrės, kai aš Kremliuje būsiu, tai aš Čemobilį Vokietijoje padarysiu". Jis nepamiršo nė japonų: "Tą patį padarysiu ir japonams. Jie patyrė Hirosimą ir Nagasakį (tuose japonų miestuose amerikiečiai Antrojo pasaulinio karo pabaigoje numetė atominės bombas - H. V.), bet po penkiasdešimt metų galbūt jie apie tai pamiršo. Mes padarysime naujas hirosimas ir nagasakius, mums užteks atominų bombų".

Jis kaltina žydus už du pasaulinius karus, prižadėjo tik nepriklausomybę gavusias Pabaltijo valstybes nuvaryti į skurdą, prisiekė užimti buvusias sovietų respublikas ir sakė, kad dvidešimt milijonų musulmonų turės grįžti "namo" į Centrinę Aziją. Rusai jau seniai tokių kalbų nebuvo girdę, daug kam jos patiko, jie balsavo už Žirinovskį.

Kaip Hitleris gimė ne Vokietijoje, bet Austrijoje, taip ir Žirinovskis gimė ne Rusijoje, bet Kazachstane. Jis labai gerai baigė aukštuosius mokslus, kalba penkiomis kalbomis, buvo teisininku, kol nepradėjo politinės karjeros. Prieš dvidešimt metų jis vedė Liudmilą, kuri gana prastai apsirengusi buvo su juo pasirodžiusi televizijos

Rusijos liberalų demokratų partijos lyderis V. Žirinovskis (dešinėje) ir į valstybės dūmą patekusių komunistų vadovas G. Ziuganovas Maskvoje, Kremliuje, per tiesioginę televizijos laidą, skirtą rinkimams.

V. Kuzmino (Itar-TASS-ELTA) nuotr.

laidose. Jis savo žmonos vardu nevadina ir, atrodo, kad jo vedybinis gyvenimas nėra labai geras. Pačio Žirinovskio drabužiai nėra kuo nors išsiskiriantys, bet kai reikia, jis apsirengia, kad būtų pastebimas. Kartais jis pasirodo su lakūno striuke, o neseniai televizijos laidoje buvo apsivilkęs pilną vakarinį kostiumą. Prieš porą savaitių jis pasirodė su raudonu švarku, tuo kontrastingai išsiskirdamas tarp sovietiniais kostiumais apsirengusių savo rėmėjų ir sargybinių, vilkinčių tamsiomis uniformomis ir avinčių aulinius batus. Pasak anglų spaudos, kuria remiantis šis straipsnis parašytas, jo partijos moterys Žirinovskį ne tikrai labai myli, bet tiesiog garbina. Yra sakoma, kad rusų moterims labai patinka jo drąsus duslus balsas, jo pilna jėgos ir pasiryžimo išvaizda. Vienas daktaras pasakojo, jog kai Žirinovskis gulėjo jo ligoninėje, tai visos gailėstingosios sesutės buvo jį įsimylėjusios. Pasak to daktaro, seselės už jį ir balsavo.

Kad Žirinovskis yra pavojingas visam pasauliui ir ypač Pabaltijo valstybėms, nėra abejonės. Rusija sėdi ant milžiniško branduolinių ginklų arsenalo. Nors ir Jelcinas nėra demokratas, bet jis tik vienas ir beliko tarp laisvų Vakarų tautų pasaulio ir ekstremisto Žirinovskio.

Sutrikęs Žirinovskis yra pasakęs: "Aš turėsiu Rusijos branduolinį arsenalą ir aš jį naudosiu. Aš svajoju apie rusų kareivius, plaunančius savo batus šiltuose Indijos okeano vandenyse ir rusų cerkvių varpus, skambančius Turkijos pajūriuose".

Pabaltijo valstybėms Žirinovskis būtų ypač pavojingas, nes rusų imperija nuo caro Petro Didžiojo laikų visada norėjo prieiti prie Baltijos jūros. Komunistai 1940-aisiais mūsų tautas mulkino, sakydami, kad jie "atėjo mūsų nuo išnaudotojų išlaisvinti". Žirinovskis tokių nesąmonių neskelbia - jis yra pasiryžęs atstatyti rusų imperiją ar jėga, ar ekonomine priespauda. Jis jau yra pasakęs, kad sustabdys elektros energijos tiekimą Estijai.

Žirinovskio bijo ir ukrainiečiai. Jie pasaulyje turi trečią pagal didumą branduolinių ginklų arsenalą, kurio tikrai nenorės jam atiduoti. Didžiausia bėda yra, kad jų 1600 branduolinių raketų (tarp kitko, jos yra nutaikytos ir į Londoną), jau ilgą laiką kaip reikia neprižiūrėtos, dėl to ten gali atsitikti didesnė katastrofa kaip Černobilyje.

Pagal paskutines Vakarų pasiekiančias žinias atrodo, kad Jelcino pasekėjai gavo daugiau vietų Rusijos parlamente negu buvo tikėtasi. Amerikos viceprezidentas Goras (Al Gore) neseniai lankėsi Maskvoje ir nusiminęs Jelciną užtikrino, kad Amerika jį remia ir toliau. Svečias iš Amerikos pareiškė, kad, jo nuomone, Jelcinas

sugebės sukurti veiksmingą koaliciją, tuo neleisdamas Žirinovskui perimti Rusijos valdžią. Prezidentas Klintonas (Clinton) paskelbė, kad Žirinovskio oficialiai nepriims, kai pastarasis neužilgo lankysis Amerikoje.

Žiūrėsime, kaip toliau plėsis įvykiai Rusijoje. Mums belieka tikėtis, kad rusų kareiviai ir toliau plaus savo batus prie Vladivostoko, o ne Baltijos jūroje prie Palangos.

Henrikas Vaineikis

Boltonas, Anglija

ELR: Valdas Bartasevičius, "Lietuvos ryto" spec. korespondentas Maskvoje, pamaui metų gruodžio 23 d. prisiminė savo susitikimus su V. Žirinovskiu. 1992-ųjų žiemą po vieno "raudonai rudųjų" mitingo Maskvoje jam pasitaikė proga pakalbinti V. Žirinovskį, gerbėjų apsupytą stoviniavusį prie "Maskvos" viešbučio. Dalydamas autografus, jis pasakojo, kad ne tik prijungęs prie Rusijos visas buvusias Sovietų Sąjungos respublikas, be to, dar susigrąžins Lenkiją su Suomija kaip carinės Rusijos imperijos "teisėtas" žemes, bet ir panaikins visokias autonomijas. Esą bus tik gubernijos - Helsinkio, Varšuvos, Vilniaus.

"Prasibrovęs artyn, pasiteiravau, ar jau numatytos ir gubernatorių kandidatūros, - rašo V. Bartasevičius. - "Iš kur jūs atvykote?" - nedelsiant pasiteiravo V. Žirinovskis ir, išgirdęs, kad iš Lietuvos, dūrė pirštu man į krūtinę, apžvelgęs publiką galingu it aktorius balsu tarė: "Štai iš kur išplito visa ta "zaraza!". Dar pranešė, kad jis, Žirinovskis, ateis į valdžią ir todėl "ponas Landsbergis" jau gali pradėti krauti lagaminus, nes, jei nespės pabėgti į Vakarus, tuoj pat bus išsiųstas į Sibirį. Tačiau paprastais žmonems niekas negresia, - sakė jis, - kaip, beje, ir tiems lietuvių žurnalistams, "kurie nemeluos".

Rašydamas apie V. Žirinovskio spaudos konferenciją Maskvoje "Slavianskaja" viešbutyje po rinkimų V. Bartasevičius pastebi, kad žurnalistas šį sykį V. Žirinovskis nustebino netikėtai pasirodydamas, sakydamas, visai respektabiliu konstituciją ir net tarptautinę teisę gerbiančiu Rusijos politiku.

V. Žirinovskis taip pat neigė įsigalėjusią nuomonę, kad jis esąs antisemitas ir didžiurusiškasis šovinizistas. "Šalyje iš tiesų kartais kyla antisemitizmo banga, bet mes tokių nuotaikų nekursome. Jas kursto asmenys, save priskiriantys žydų tautai. O mūsų partija, atėjusi į valdžią, iš viso pasuose panaikins įrašą "tautybė", - sakė V. Žirinovskis. Beje, kai jo paklausia, kokios jis tautybės (gimęs Kazachstane, be to, tėvavardis Volfovičius skamba aiškiai nerusiškai), V. Žirinovskis diplomatiškai atsako: mano motina - rusė, tėvas - juristas.

GUNNEL TRAVEL SERVICE LTD

Siūlo šias paslaugas:

parūpina bilietus kelionėms lėktuvais, laivais, užsako viešbučius.

Organizuojami skrydžiai iš Londono į Vilnių ir atgal:

pirmadieniais trečiadieniais ir šeštadieniais.

Visi skrydžiai - iš Heathrow.

Bilieto kaina - £285.

Nuo lapkričio 1 d. Skandinavijos Avia Sistema (SAS) kasdien (išskyrus sekmadienius) organizuoja skrydžius iš Mančesterio (per Kopenhagą) į Vilnių ir atgal.

Bilieto kaina - £320.

Dėl smulkesnės informacijos kreiptis:

**Gunnel Travel Service LTD
Hayling Cottage Stratford St. Mary
Colchester Essex CO7 6JW
Tel (+44-206) 322033
Fax (+44-206) 322352**

Užs. 784

Čikagoje paminėta Tilžės Akto sukaktis

Mažosios Lietuvos Tautinės tarybos 1918 m. lapkričio 30 d. Tilžėje paskelbto Akto, reiškusio to krašto lietuvių valią susijungti į vienalytę valstybę su Nepriklausoma Lietuva, 75 metų sukaktis Čikagoje buvo paminėta sekmadienį, lapkričio 28 d., Šaulių namuose vykusiame iškilmingame visuomenės susirinkime, pranešė Amerikos lietuvių dienraštis "Draugas" gruodžio 9 d. numeryje.

Rengėjų vardu iškilmės pradėjo Maž. Lietuvos rezistencinio sąjūdžio valdybos vicepir. Ramūnas Buntinas, pasveikindamas susirinkusius ir minėdamas vesti pakviesdamas M.L.R. sąjūdžio pirmininką Algį Regį.

Kasdienybės apmastymai

Įsiskaitykime į lietuvininkų rankraščius

Ant kvietimo minėjimo rengėjai užrašė: "Lietuva, atmink Versalio taiką, Tilžės aktą ir jo signatarus", tačiau ne nenuėjau, kad žymių žymiausi įvykiai gali išblėsti Advento žvakės šviesoje ir ankstyvos žiemos išvėduotose amžininkų namuose. O gal siesiose?

Mažosios Lietuvos tautinės tarybos, kitaip dar vadinamos Prūsų lietuvių tautos tarybos, Aktą "Europos lietuvis" pernai Nr. 48 jau citavo. Bet dar kartą perskaitykime jaudinančius žodžius iš to Akto visi drauge, nes į minėjimą nekūrenamoje Kraštotyros draugijos patalpoje, kad ir kaip būtų graudu pripažinti, susirinko vos kelios dešimtys ištikimų lietuvininkų.

"Atsižvelgdami į tai, kad viskas, kas yra, turi teisę gyvuoti, ir į tai, kad mes Lietuviai čionai Prūsų Lietuvoj gyvenantieji sudarome šito krašto gyventojų daugumą, reikalaujame mes, remdamiesi ant Vilsono Tautų paties apsisprendimo teisės, priglaidimą Mažosios Lietuvos prie Didžiosios Lietuvos. Visi savo parašu šitą pareiškimą priimančieji pasižada visas savo jėgas už įvykdymą minėtojo siekio pašvesti". Tilžė, 1918 metai, lapkričio 30 diena. Ir dvidešimt keturių didžialietuvių parašai.

Nekaltinkime likimo, kad atsitiko kitaip, bet suklusime, įsiskaitykime į lietuvininkų rankraščius, įsižiūrėkime į klaipėdiškio Albino Stubros Atgimimo metų nuotraukas, tautines juostas, pasidomėkime lietuvininkų bendrijos "Mažoji Lietuva" darbais, paremkime juos, kad po antra tiek metų netektų rausti ir atsiprašinėti dėl

Šaulių vėliavų tarnybai, vadovaujamai Juozo Gurevio, įnešus JAV, Lietuvos, Maž. Lietuvos, Šaulių vienetų ir Ramovėnų vėliavas, solistė Aldona Buntinaitė, visiems dalyviams prisidedant, sugiedojo Lietuvos himną. Invokaciją sukalbėjo svečias iš Lietuvos Valdas Aušra, JAV jau antri metai tęsiasi teologijos studijas. Algis Regis paryškino, kuo kiose aplinkybėse Tilžės Aktas buvo paskelbtas. Iškelė jo signatarų drąsą, už ką ne vienam jų teko patirti nacių persekiojimus, o kai kuriems net savo ir savo šeimų gyvybių kaina apmokėti. Atsistojimu ir susikaupimu minute išreikšta pagarba Tilžės Akto

signatarams ir visų laikų kovotojams už Mažosios Lietuvos laisvę. Sibire kalbės tremtinys Povilas Vaičekas arti pusvalandžio trukmės paskaita apžvelgė Mažosios Lietuvos plotuose gyvenusių lietuvių genčių ir prūsų kovas už laisvę ir savarankišką gyvenimą bei juos ištikusias nelaimes nuo seniausių laikų iki Antrojo pasaulinio karo pabaigoje sovietų įvykdyto to krašto gyventojų totalinio genocido. L.D.K. Gedimino šaulių kuopos Radviliškyje ir politinių kalinių vardu šio minėjimo rengėjus ir dalyvius pasveikino svečias iš Lietuvos šaulys Alg. Kamantauskas.

Minėjimas baigtas Mažosios Lietuvos himno sugiedojimu.

išsaugota savo visuma iki paskutinių laikų. Šioji baltiškioji vandenvardinė kultūra buvo viena tobuliausių ir archaiškiausių, sukurta aukštos dvasinės kultūros, de ja, tuo nepasižymėjo ir to nesuprato putlūs atėjūnai iš Vakarų ir naivūs įsiveržėliai iš Rytų. Vieni ir kiti, besididžiuoją savo dvasios menkyste, apsvaigę nuo karinių sėkmių, sumindė, sutrypė, išnaikino per tūkstančius metų kurtą baltiškiosios vandenvardžių kultūros kraitį, baltų, tai yra prūsų ir lietuvininkų tautos dvasios išraišką. Su skausmu dera priminti, kad vokiečių nacių pradėtas baltiško lietuviško palikimo naikimas prieš karą sovietų rusų po karo buvo užbaigtas visiškai senųjų vardų ištrynimu. Neliko žmonių, neliko ir vardų".

Tilžės akto paminėjime buvo kalbama apie signatarų likimus ir gyvenimus, apie lietuvių ištakas, ištikimybę tėvų ir prabočių žemei. Jei toks renginys vis dėlto sugebėjo suburti krūvon kad ir tiek pat žmonių, kiek pasirašiusių Tilžės aktą, gal iš tiesų dar ne viskas išnykę? Gal vis dėlto gyva lietuvininkų dvasia? Ir ne būtinai Vilniuje... Šit į Klaipėdos kraštą po ilgų klaidžiojimų sugrįžo profesorius Helmutas Arnašius, ėmęs vadovauti Klaipėdos universiteto Evangelikšiosios teologijos centrui. Tai didžiai prasminga, žinant, kad jis yra ir Tilžės akto signataro Jurgio Arnašiaus vaikaitis, žinant, kad įsteigta Mažosios Lietuvos reikalų taryba, kad Kaliningrado (taip norėtųsi sakyti - Karaliaučiaus) srityje jau dirba Lietuvos Respublikos konsulas, kad Tilžės akto minėjimai vyko ir Kaune, ir Klaipėdoje, ir Šilutėje ir... pačioje Tilžėje. Kol kas ji dar vadinama Sovetsk, bet gal nebeilgai...

Salomėja Čičiškina

DBLS ir LNB direktorių valdybos pranešimas

Šiuo pranešam, kad 1994 m. sausio mėn. 15 d. Lietuvių Namuose Ladbroke Gardens 2, London W11 2PT įvyks nepaprastas Didžiosios Britanijos Lietuvių Sąjungos narių ir Lietuvių Namų Bendrovės akcininkų suvažiavimas.

Pradžiai:

DBLS - 13.00 val.,
LNB - 15.15 val.

Darbotvarkėje:

Lietuvių Namų Bendrovės finansai ir Lietuvių Namų ateitis.

DBLS skyriaus Tarybai ir LNB akcininkams bus išsiųsti specialūs pranešimai.

DBLS ir LNB direktorių valdyba

DBLS CENTRINIO SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

Sausio mėn. 9 d., sekmadienį 14.30 val., Lietuvių Namuose, Ladbroke Gardens, Londone.

Šaukiamas metinis Skyriaus narių susirinkimas. Turės būti aptarta sausio 15 d. įvyksiančio specialaus suvažiavimo uždaviniai - tolimesnė DBLS veikla, Lietuvių Namų pertvarkymas ir finansavimas, finansinė parama "EL" leidimui.

Kviečiame visus narius dalyvauti, nes nuo Jūsų priklausys tolimesnė Sąjungos veikla ir Lietuvių Namų egzistencija.

DBLS CS valdyba

LIETUVIŲ SODYBA

1994 m. sausio 8 d., 3.30 val., Sodyboje šaukiamas

YPATINGAS SUSIRINKIMAS

apsvarstyti gyvybinius Lietuvių Namų Londone ateities reikalus ir išrinkti atstovus į susirinkimą Londone (1994 m. sausio 15 d.)

Labai svarbu!

Prašome kuo skaitlingiausiai dalyvauti.

1994 M. KALENDORIUS

Atsiprašome "EL" skaitytojų, kad nesusipėjome paruošti ir atspausdinti 1994 m. kalendoriaus.

Tiems "EL" skaitytojams, kurie už kalendorių jau yra įmokėję - užskaitysime už 1995 m. kalendorių.

Litas ir užsienio valiutos

Lietuvos bankas pagal valiutų kursų vidaus ir pasaulio valiutų rinkose nuo 1993 m. gruodžio 29 d. nustatė tokius oficialius lito ir užsienio valiutų santykius:

Valiutos pavadinimas	Litai už valiutos vnt.	Valiutos pavadinimas	Litai už valiutos vnt.
Anglijos svarai sterlingų	5.8717	Latvijos latai	6.5767
Australijos doleriai	2.6339	100 Lenkijos zlotų	0.0184
Austrijos šilingai	0.3254	Moldovos lejės	1.0714
100 Baltarusijos rublių	0.0558	Norvegijos kronos	0.5275
Belgijos frankai	0.1100	Olandijos guldenai	2.0417
Čekijos kronos	0.1313	Prancūzijos frankai	0.6718
Danijos kronos	0.5858	100 Rusijos rublių	0.3128
ECU	4.4213	SDR	5.4069
Estijos kronos	0.2866	Singapūro doleriai	2.4367
Ispanijos pesetos	0.0278	Suomijos markės	0.6832
100 Italijos lirų	0.2312	Švedijos kronos	0.4738
Japonijos jenos	0.0349	Šveicarijos frankai	2.7018
JAV doleriai	3.9000	100 Ukrainos karbovancų	0.0111
Kanados doleriai	2.9284	Vengrijos forintai	0.0391
Kirgizijos somai	0.3900	Vokietijos markės	2.2870
Kazachijos tengės	0.6181		

Bankai iš juridinių ir fizinių asmenų užsienio valiutą perka ir jiems parduoda pagal pačių bankų nustatytus užsienio valiutų pirkimo ir pardavimo kursus. 1993 m. gruodžio 29 d. Lietuvos komerciniai bankai pirkdami JAV dolerius už vieną mokėjo po 3,85-3,88 Lt, pardavė po 3,91-4,10 Lt, už vieną Vokietijos markę pirkdami mokėjo po 2,20-2,27 Lt, pardavė po 2,29-2,50 Lt.

1993 m. pradžioje vidutinė 1 JAV dolerio kaina buvo 3,96 Lt. "Rekordinis" buvo balandis - 5,35 Lt. Palyginti su kovo mėnesiu, nacionalinės valiutos (talono) kursas tuomet nukrito 10,5 proc.

Oficialų lito - dolerio kursą LB pastaruoju metu praktiškai nustatinėja pagal tarpbankinės valiutų biržos prekyboje nusistovėjusį kursą.

Sportas

Geriausi 1993 m. Lietuvos krepšininkai

Lietuvos krepšinio federacija paskelbė geriausius 1993 m. šalies krepšinininkų dvidešimtpenketukus. Geriausi vidurio puolėju išrinktas Arvydas Sabonis, Madrido "Real" vidurio puolėjas. Krašto puolėjų sąrašą pirmasis įrašytas JAV žaidžiantis Artūras Karnišovas. Antroje vietoje Gintaras Krapikas (Vokietija). Geriausiu įžaidėju pripažintas Šarūnas Marčiulionis (JAV, NBA). Antrąją vietą šiame sąrašė užima Voldemaras Chomičius (Belgija), trečiąją - Rimas Kurtinaitis (Ispanija).

Raimundas Mažuolis Naujuosius sutiko Honkonge

Prieš porą savaičių didžiausi šalies laikraščiai pranešė apie puikų Raimundo Mažuolio, jau dvejus metus besitreneruojančio "Fort-Lauderdale" klube JAV, pasirodymą atvirose Kanados plaukimo pirmenybėse. Iki naujojo pasaulio rekordo plaukiant 50 metrų laisvu stiliumi jam pritrūko vos 0,02 sekundės (jis įveikė šį atstumą per 21,61 sek., o anglo Marko Fostero pasaulio rekordas - 21,60 sek.). Aukščiausio pasaulinio lygio rezultatai - 48,34 sek. Abu vilniečio rezultatai - Lietuvos rekordai. Geriausias Lietuvos plaukikas sausio 2-3 d. dalyvaus pirmajame Pasaulio taurės etape Honkonge, o sausio 5-6 d. Pekine dalyvaus Pasaulio taurės varžybose.

Raimundo Mažuolio trenerės nuomone, jis kupinas ryžto Honkonge ir Pekine pasiekti pasaulio rekordą.

Valdas Ivanauskas - Lietuvos futbolininkas Nr. 1

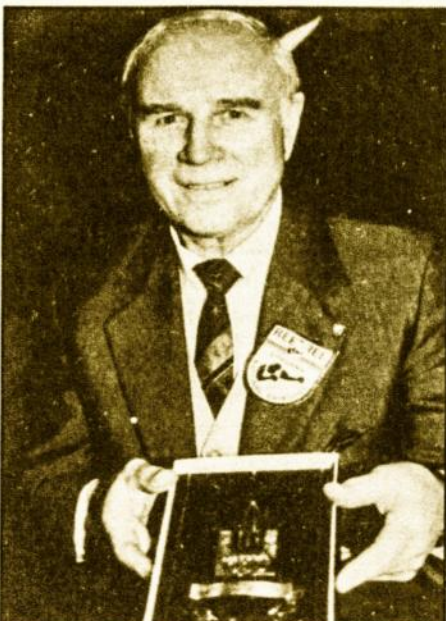
Pirmasis lietuvis, žaidžiantis Vokietijos bundeslygos "Hamburger SV" klube, savo meistriškumu žavi futbolo gerbėjus ne tik Vokietijoje. Valdas Ivanauskas pripažintas ir geriausiu šių metų Lietuvos futbolininku.

Geriausioji - Nelė Savickytė-Žilinskienė

Lietuvos lengvosios atletikos federacija paskelbė dešimt geriausių 1993 m. lengvaatlečių. Pirmą - Lietuvos rekordininkė ir Universiados vicečempionė šuolininkė į aukštį Nelė Savickytė-Žilinskienė. Antras - disko metikas Vaclovas Kidykas, trečia - ieties metikė Teresė Nekrošaitė.

Vladas Vitkauskas į Everestą pripažintas auksiniu

Rygoje įvyko 35-asis, tradicinis, Baltijos šalių alpinistų susitikimas. Susumuoti 1993 m. Baltijos čempionato rezultatai. Aukštuminių įkopimų klasėje buvo du prestižiniai įkopimai Himalajuose. Septynių latvių ekspedicija į Dhaulagirio viršūnę įvertinta antrąja vieta. Lietuvis alpinistas Vladas Vitkauskas, pernai gegužės 10 d. įkopęs į aukščiausią pasaulio viršūnę Everestą, pripažintas geriausiu. Trečiąją vietą pelnė moteris - lietuvė

Kaune, "Žalgirio" sporto salėje, vyko šalies bokso čempionatas, skirtas Lietuvos bokso 70-mečiui. Į Kauną susirinko žymiausi sportininkai, ne vieną dešimtmetį garsinę Lietuvos bokso įvairiose varžybose. Čia buvo pagerbti bokso veteranai A. Šocikas, D. Pozniakas, J. Juocevičius ir dabartinės bokso "žvaigždės" - Europos čempionas V. Karpačiauskas, G. Juškevičius.

Kėstučio Jurelės (ELTA) nuotraukoje: Algirdui Šocikui įteiktas "Ringo džentelmeno" prizas.

EUROPOS LIETUVIS

EUROPE'S LITHUANIAN - Lithuanian weekly

REGISTERED AS A NEWSPAPER AT THE POST OFFICE
Printed and published by Lithuanian Association in Gt. Britain and
Lithuanian House Ltd., 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT, England
Tel.: 071-727 2470 Fax: 071-792 8456 ISBN 0901941 45X

Prenumeratos kaina metams: Didžiojoje Britanijoje - 40 svarų;
Vokietijoje - 100 DM. Visur kitur - 40 sv.
Vienoje skiltyje įdėto skelbimo kaina 10 sv. už 25 mm. Didėsi skelbimai atitinkamai brangiau. Už laikraštį kieno nors spausdinamų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesilima atsakomybės.

Redaguoja redakcinis kolektyvas. Vyr. redaktorius Vladas Dargis
Redakcija rankraščius taisy ir trumpina savo nuožiūra. Nepanaudoti rankraščiai, jei iš anksto nesusitarta, negrąžinami.
Atspausdinti straipsniai išreiškia autorių, ne redakcijos ir leidėjo nuomonę.

Lietuvių Kronika

"EUROPOS LIETUVIS" SPAUSDINAMAS VILNIUJE

Šis "EL" Nr. 1 išsiųstas iš Vilniaus sausio 3 d.

"EL" redakcijos ir administracijos adresas pasilieka tas pats. Siųsdami "EL" prenumeratą pažymėkite:

"Europos lietuvio" administracijai, 2 Ladbroke Gardens, London, W11 2PT.

Tel.: 071-727 2470 Faksas: 071-792 8456

"EL" adresas Vilniuje: A. Strazdelio 1, Vilnius 2600, Lietuva-Lithuania.
Tel.: 010 370 2 622 466 Faksas: 010 370 2 614 984 SL 1436

Redaktorius Mindaugas Milieška

PADIDINAMA "EUROPOS LIETUVIO" PRENUMERATOS KAINA

Padidėjus pašto ir leidybos išlaidoms, nuo 1994 m. sausio 1 d. padidinama "Europos lietuvio" metinės prenumeratos kaina:

Didžiojoje Britanijoje - £40.

Vokietijoje - 100 DM.

JAV - \$60.

Lietuvoje - 200 Lt. Visur kitur - £40.

Iš Vilniaus į užsienį "Europos lietuvis" siunčiamas oro paštu.

AUKOS SPAUDAI LONDONE

B. Gailiūnas - 5 sv.

J. Micuta - 2 sv.

O. Mameniškienė - 2 sv.

Už aukas nuoširdžiai dėkojame.

SKELBKITĖS

Londone ir Vilniuje
leidžiamame

'EUROPOS
LIETUVYJE'

LIETUVIŲ
ŠV. KAZIMIERO
BAŽNYČIA
LONDONE

21 The Oval, E2 9DT
rytinėje Londono
centro dalyje.

Iėjimas iš Hackney Road.

Tel. 071 739 8735

Pamaldos sekmadieniais -
9 ir 11 val.

Artimiausia požeminė stotis -
Bathnal Green centrine linija.
Autobusai iš miesto centro:
26, 48, 55.

PAMALDOS

Nottinghame - sausio 9 d., 11.15
val., Židinyje.

Eccles - sausio 9 d., 12.15 val.

Nottinghame - sausio 16 d., 11.15
val., Židinyje.

Derbyje - sausio 16 d., 14 val.,
Bridge Gate.

BRITŲ-LIETUVIŲ PAGALBOS FONDAS VAIKAMS LIETUVOJE

Fondas gavo šias aukas:

60 svarų - Česlovas Budrys,
Upminster;

20 svarų - S. Gailiūnas, Tyne-u-
Wear;

15 svarų ir 4 Kanados doleriai -
B. Drevinskas, Inverness;

10 svarų - Danutė Vassiliou,
Romford;

10 svarų - mrs. M. Bagdonavi-
čienė, London.

Kaip kalėdinis "sveikinimas" -
3583 svarai, gauti iš H.M. Inspec-
tor of Taxes. (Ši suma surinkta iš
žmonių, pasirašiusių su mokesčių
inspekcija sutartį *Covenant Deeds*,
pagal kurią asmenys, pasirašę
septynerius metus aukoti pinigų
labdarai Britų-Lietuvių Pagalbos
Fondui Vairams Lietuvoje, atlei-
džiami nuo dalies pajamų mokes-
čių.)

Statybos firma *Heathworth* pa-
aukojo vaikams drabužių - dau-
giausia vaikiškų striukių ir sporti-
nių drabužių.

Viesiems mieliesiems fondo auko-
tojams reiškiamas didelę padėką, kad
Fondas nebuvo užmirštas 1993 me-
tais.

Su viltimi žengiame į 1994-tuo-
sius ir tikimės, kad žmonės ne-
užmirš Lietuvos vaikų.

Prieš pat Kalėdų šventės fondo
vadovybė nupirko iš Birminghamo
Mobilyti Centro 10 vežimėlių vai-
kams invalidams už 850 svarų, ku-
rie bus nugabenti tuojau po Naujųjų
metų Lietuvos vaikams.

Fondo vadovybė

SPORTO IR SOCIALINIO KLUBO FUTBOLAS

Lithuania Victoria žaidė lygos
susitikimą su Highbury Park ir pra-
laimėjo santykiu 4:6. Susitikimas
vyko gruodžio 12 dieną.

Išnuomojami
atskiri kambariai
ir butai
užsienio svečiams.

Rašyti:
"Europos lietuvis"
Strazdelio 1
2600 Vilnius
Lietuva

LIETUVOS AMBASADA
LONDONE

17 ESSEX VILLAS
LONDON W8 7BP

Tel.: 071-938 2481
Fax: 071-938 3329

41-oji Europos lietuviškųjų studijų savaitė

Pranešame, kad 41-oji Europos lietuviškųjų studijų savaitė
įvyks 1994 m. nuo liepos 31 d. iki rugpjūčio 7 d. Austrijoje,
Tirolyje, Berwango Alpių kalnų papėdėje esančiame keturių
žvaigždučių viešbutyje "Berwanger-Hof".

Viešbutyje yra visi šiemis laikams pritaikyti patogumai. Kambariuose
dvigubos lovos, tačiau norintys nakvoti po vieną turės primokėti nustatytą
taksą: 70 austrų šilingų. Šiaip pilnas pragyvenimas dienai vienam asmeniui
kainuoja 500 austrų šilingų.

Studijų savaitėje numatyta turininga programa su paskaitininkais iš Lie-
tuvos ir Vokietijos. Moderatoriais sutiko būti p. Darius Kuolys, p. Jonas
Norkaitis ir p. Vincas Natkevičius.

Galutinė pilna programa bus paskelbta vėliau. Reikia priminti, kad į
studijų savaitę atvykdamai ne tik kad padėsite kelti ir stiprinti lietuvišką
dvasią, bet tuo pačiu paremsite ir lietuviškos kultūros darbuotojų veiklą.

Registracija užsiima Naudžiūnaitė Irena Joerg:

6473 - Wens, Tirol, Austria.

Registracijos mokestis 150 DM, jaunimui - 70 DM.

P.S. Atvykstantiems iš Lietuvos į Austriją reikia turėti vizą.

Rengėjai

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖS MINĖJIMAS LONDONE

Pagrindinis 76-asis Lietuvos Nepriklausomybės
minėjimas, rengiamas Didžiosios Britanijos Lietuvių
Sąjungos, įvyks 1994 metų vasario 19 d. 18.30 val.
Bishopsgate Instituto koncertų salėje (Bishopsgate,
City of London).

RENGINIAI MANČESTERYJE

Klubo narių susirinkimas

ML Soc. klubas sausio 9 d., sekmadienį, 4 val. p. p., šaukia metinį narių
susirinkimą, kuriame Valdyba ir Revizijos komisija padarys pranešimus, bus
nagrinėjami klubo reikalai ir renkama Valdyba 1994 metams.

Kvorumui (ketvirčiui) minėtą valandą nesusirinkus, susirinkimas bus
atidėtas vienai valandai, o po to įvyks neatsižvelgiant į susirinkusių narių
skaičių.

Narius prašome būtinai dalyvauti.

Klubo valdyba

Ramovėnų susirinkimas

LKV S-gos "Ramovės" Mančesteryje skyrius sausio 22 d., šeštadienį, 6
val. vakare šaukia visuotinį metinį susirinkimą, kuriame Valdyba bei
Revizijos komisija padarys pranešimus, bus nagrinėjami skyriaus reikalai ir
renkama nauja Valdyba 1994 metams.

Narius prašome būtinai dalyvauti.

Skyriaus valdyba

NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

1994 m. vasario 12 d. DBLS Nottinghamo skyrius ruošia
vidurinei Anglijai 76-ųjų metų Nepriklausomybės paskelbi-
mo sukakties paminėjimą, kuris įvyks visiems žinomoje
Ukrainiečių klubo salėje, 30 Bentinck Road, Nottingham.

Pradžia 18.30 val.

Programos meninę dalį atliks iš Lietuvos atykusi muzikinė
grupė "AINIAI".

Visus kviečiame atsilankyti.

Nottinghamo DBLS skyriaus valdyba

PASAULYJE

Ką atneš pasauliui
GATT sutartis?

GATT sutartis, kurią priėmė 117
valstybių, siekia sumažinti tarifus ir
išlaisvinti prekybą visame pasaulyje.
Tikimasi, kad sutartis leis pagerinti
žmonių gerovę ir sumažins bedar-
bystę. Ieškant laimėtojų ar pralaimėto-
jų, atrodytų, kad Europa, o ypač Pran-
cūzija, bent kiek laimėjo prieš Ameri-
ką, kuri turėjo nusileisti dėl subsidijų
žemės ūkio produktams ir dėl tekstilės
tarifų sumažinimo. Tačiau bankų ir
draudimo transakcijos ir kino filmų
bei videokasėčių importas iš Ameri-
kos, dėl kurių nebuvo galima susitarti
iki paskutinės sekundės, visai išimti iš
sutarties. Šitai bus ateities derybų ob-
jektas. Dėl GATT buvo deramasi
paskutinius septynerius metus. Daug
asmenų prisidėjo prie tų derybų, bet
paskutiniu metu gal daugiausia savo
kantrybę ir darbštumą nusipelnė
Amerikos atstovas Mickey Kantor ir
lietuvių kilmės Europos Sąjungos ko-
misaras Sir Leon Brittan.

Winston Churchill
dokumentų likimas

Karo meto premjero Churchill do-
kumentai, kurie vertinami kaip šio
šimtmečio svarbiausieji dokumentai,
yra laikomi Churchill Kolegijoje,
Cambridge. Tų dokumentų patikėti-
niai pasišovė juos parduoti (doku-
mentai labai vertingi) Churchill gim-
inių naudai, bet vyriausybė užprotes-
tavo, sakydama, kad tai yra valstybės
turtas, ir reikalas atsidūrė teisme.
Idomu, kad pats Churchill savo testa-
mente buvo prirašęs, kad tie doku-
mentai negali būti niekam perleisti be
"Anglijos premjero" žinios. Tas vyk-
dytojų buvo išbraukta, nes tokio as-
mens nėra, o yra tik Jungtinės Kara-
lystės premjeras.

Betikslis tariamų
nusikaltėlių gaudymas

Paskutinis epizodas tariamų nacių
nusikaltėlių gaudymo procese vyko
Floridoje, kur JAV teisingumo mi-
nisterija įsakė deportuoti ten ramiai
gyvenantį pensininką Alexander
Schweider, gimusį Slovakijoje. Jis
prisipažino, kad yra buvęs Mauthau-
sen stovyklos sargu, bet sakė nieko
negalįs atsiminti apie bet kokius žu-
dymus, kuriuos jis neva esąs padaręs.
Jis būsiąs grąžintas į Britaniją, kur
anksčiau gyveno ir turįs jos pilietybę.
Britanijos pareigūnai pareiškė, kad
Schweider bus įsileistas ir galės čia
gyventi.

Amerika gi turėjo prisipažinti ne-
teisingai deportavusi ukrainietį Dem-
janiuką į Izraelį, nes buvo padaryta
identifikacijos klaida, todėl tas as-
muo galėjo būti pakartas. Vyrauja
nuomonė, kad jau gana knistis po
įvykius, kurie vyko pusę šimtmečio
atgal, liudininkai jau nebeįjėgia at-
siminti ar atpažinti asmenų. Britani-
joje jau yra smarkiai agituojama su-
stoti, nes jau esą išleista trys milio-
nai svarų ir dar numatyta išleisti kitus
10 milijonų svarų, gi iki šiol nė viena
byla nėra paruošta atiduoti teismui.
Lietuviams yra žinoma tik vieno lie-
tuvio, gyvenančio Škotijoje, byla, bet
girdima, kad ir ta byla jau yra tykiai
palaidojama. Australijoje ir Kanadoje
irgi buvo atsakyta nuo tolimiesnių
žygių šioje srityje po to, kai tam rei-
kalui buvo išleistos milijoninės su-
mos pinigų.

Anglikonų bažnyčia
skyla toliau

Po to, kai bažnyčios sinodas pri-
ėmė nuostatą, kad moterys gali būti
šventinamos į kunigus, dalis angliko-
nų bažnyčios pasekėjų pareiškė norą
pereiti į katalikų tikėjimą. Tuo rei-
kalu jau buvo daug pasitarimų. Nusis-
tebėjimo kiek sukėlė pranešimas,
kad tarp anglikonų yra ir norinčių
pereiti į ortodoksų tikybą, todėl buvę
susitikimų tarp ortodoksų kunigų ir
anglikonų.

Vykstantiems į užsienį "EL" pataria gerai apsirausti, kas padės išvengti ligos ar
kitos nelaimės atveju susidariusių išlaidų, ir linki geros bei atmintinos kelionės!